

Úřad vlády České republiky

Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti
a legislativu

III.

Východiska pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu České republiky pro období po roce 2017

Předkladatel: ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Obsah

Seznam grafů a tabulek.....	4
1 Úvod.....	5
2 Vládní protikorupční dokumenty – historický vývoj.....	7
2.1 Období 1999-2005	7
2.2 Období 2006-2011	8
2.3 Období 2011-2012	9
2.4 Období 2013-2014	9
2.5 Období 2015-2017	10
3 Stav korupce v ČR	13
3.1 Korupční indikátory, žebříčky, výzkumy veřejného mínění.....	13
3.1.1 Corruption Perceptions Index, Global Corruption Barometer	13
3.1.2 Zpráva o globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Report)	15
3.1.3 Protikorupční barometr, EuroPAM.....	17
3.1.4 Eurobarometr	18
3.1.5 CVVM, STEM.....	19
3.1.6 Statistiky – korupční trestné činy	21
3.2 Mechanismus hodnocení Akčních plánů boje s korupcí	22
4 Aktéři boje s korupcí.....	24
4.1 Koordinace boje s korupcí	24
4.1.1 Vláda.....	24
4.1.2 Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu	24
4.1.3 Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí	26
4.1.4 Oddělení boje s korupcí Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR	26
4.2 Ministerstva	27
4.2.1 Ministerstvo spravedlnosti	27
4.2.2 Ministerstvo vnitra	28
4.2.3 Ministerstvo financí	30

4.2.4	Ministerstvo pro místní rozvoj.....	31
4.2.5	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	31
4.3	Samospráva	32
4.4	Orgány činné v trestním řízení	32
4.4.1	Státní zastupitelství	32
4.4.2	Národní centrála proti organizovanému zločinu	32
4.4.3	Daňová Kobra	33
4.4.4	Generální inspekce bezpečnostních sborů.....	33
4.5	Nezávislé kontrolní instituce	34
4.5.1	Nejvyšší kontrolní úřad.....	34
4.5.2	Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí	36
4.6	Zpravodajské služby.....	36
4.6.1	Bezpečnostní informační služba	36
4.6.2	Finanční analytický úřad.....	37
4.7	Nestátní neziskové organizace.....	38
4.7.1	Transparency International ČR.....	38
4.7.2	Rekonstrukce státu	38
4.7.3	Oživení.....	39
4.7.4	Frank Bold.....	40
4.7.5	Nadační fond proti korupci.....	40
4.8	Akademická sféra.....	41
4.9	Podnikatelská sféra, obchodní komory, profesní komory.....	41
5	Mezinárodní závazky v oblasti boje s korupcí.....	43
5.1	Evropská unie – Evropská komise.....	43
5.1.1	EPAC/EACN	44
5.2	GRECO.....	45
5.3	Pracovní skupina proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích	47
5.4	UNCAC	48

5.5	MONEYVAL	49
6	Návrh vybraných prioritních oblastí boje s korupcí na další období	50
6.1	Oblasti s nesplněnými úkoly, doporučeními z předchozích období	50
6.1.1	Financování politických stran a hnutí	50
6.1.2	Státní zastupitelství	50
6.1.3	Soudy a soudci	52
6.1.4	Členové Parlamentu ČR	53
6.1.5	Stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů	54
6.1.6	Kontrolní systém	57
6.1.7	Hospodárné nakládání s majetkem státu	58
6.1.8	Rozkrývání skutečných majitelů	59
6.1.9	Whistleblowing	60
6.1.10	Lobbing	61
6.1.11	Otevřená data	62
6.1.12	Korupce a realitní zprostředkování	62
6.2	Nové oblasti	63
6.2.1	Korupce ve sportu	63
6.2.2	Korupce ve zdravotnictví	64
6.3	Problematika sběru a vyhodnocování dat o korupci v ČR	65
7	Závěr	66
8	Seznam použitých zkratk	68
9	Reference	69

Seznam grafů a tabulek

Graf 1	Zdroj: Transparency International, zpracování vlastní	14
Graf 2	Zdroj: World Economic Forum, zpracování vlastní	16
Graf 3	Zdroj: World Economic Forum, zpracování vlastní	16
Graf 4	Zdroj: EuroPAM, zpracování vlastní	18
Graf 5	Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, zpracování vlastní	20
Tabulka 1	Zdroj: statistiky Ministerstva spravedlnosti, zpracování vlastní	22

1 Úvod

Důvodem pro předložení materiálu „Východiska pro vytvoření protikorupčního strategického dokumentu České republiky pro období po roce 2017“ (dále jen „Východiska“) je skutečnost, že Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 (dále jen „Koncepce“), přijatá dne 15. prosince 2014 usnesením vlády České republiky č. 1057, prostřednictvím Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017, schváleného usnesením vlády České republiky ze dne 19. prosince 2016 č. 1169, dospívá ke konci své časové působnosti a je potřeba na ni navázat strategickým protikorupčním dokumentem na další období. Děje se tak v souladu s dlouhodobým úsilím vlád České republiky formulovat a kontinuálně prosazovat účinnou politiku boje s korupcí, která by se bez zasazení do střednědobých a dlouhodobých rámců a vizí stala pouze ad-hoc seznamem rozmanitých opatření. Současná vláda si je toho plně vědoma, stejně jako si to počínaje rokem 1999 uvědomovaly předešlé vlády České republiky.

Vláda České republiky uložila ministru pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu svým usnesením č. 413 ze dne 31. května 2017 předložit Východiska. Rozhodnutí vlády vycházelo z výsledků vypořádávání mezirezortního připomínkového řízení k Akčnímu plánu boje s korupcí na rok 2017 a z doporučení vzešlých z jednání Koncepční komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí k problematice systematiky vytváření krátkodobých a střednědobých koncepčních dokumentů pro oblast vládního boje s korupcí.

Cílem Východisek je poskytnout vládě sestavené na základě výsledků voleb do Poslanecké sněmovny, pokud možno, ucelený pohled na současný stav problematiky boje s korupcí v rámci České republiky tak, aby se následně sestavovaný protikorupční dokument na období navazující na rok 2017 opíral o určitý předem široce prodiskutovaný analytický základ. Jedná se tedy o určitý „snímek“, o shrnutí dostupných poznatků v rámci boje s korupcí v České republice a o jejich zobecnění do základních oblastí vytvářejících základnu pro stanovení vládních priorit. Ze své podstaty a vzhledem ke sledovanému hlavnímu účelu se, nicméně, nejedná o hloubkovou analýzu jednotlivých oblastí a Východiska rovněž nejsou akademickým dokumentem prezentujícím výsledky primárního výzkumu. Cílem Východisek je dosáhnout určité rovnováhy mezi pouhým shrnutím již vyřčeného a přílišnou akademickou šíří. Tam, kde se to pro pochopení kontextu jeví jako nezbytné, jsou informace obsaženy přímo ve vlastním textu, v ostatních případech jsou uváděny pouze závěry a zobecnění jednotlivých poznatků s odkazem na využitě zdroje.

Stěžejní kapitolou Východisek je kapitola šestá, která na základě poznatků uvedených v předchozích kapitolách a na základě výsledků veřejných konzultací se zástupci veřejné

správy, odborné veřejnosti, podnikatelské veřejnosti, nestátních neziskových organizací a akademického sektoru uvádí návrh vybraných prioritních oblastí boje s korupcí. Tyto prioritní oblasti by měly tvořit základní obsahový rámec následně předkládaného protikorupčního dokumentu na období navazující po roce 2017. Navrhovaný výčet nicméně ani tak není zcela vyčerpávající, ani si takovou ambici neklade. Prioritní oblasti boje s korupcí v České republice po roce 2017 budou rovněž odrážet priority vlády vycházející z jejího programového prohlášení.

2 Vládní protikorupční dokumenty – historický vývoj

Následující chronologický popis vývoje protikorupčních dokumentů přijímaných jednotlivými vládami České republiky nám umožňuje si uvědomit, že se jednotlivá témata relevantní pro boj s korupcí v České republice „neobjevují a nemizí“ nahodile. Jde o problematiku, které si byly jednotlivé vlády dobře vědomy, a všechny od roku 1999 se k jejímu řešení snažily, více či méně úspěšně, přistupovat jako ke dlouhotrvajícímu procesu spíše než jako ke krátkodobé záležitosti sestávající se z izolovaných a dobře definovatelných oblastí. U korupce jde naopak o oblast velmi komplexní, ve které se vyskytuje značné množství nežádoucích jevů a procesů, které probíhají převážně skrytě. I to je důvodem, proč se v následujícím popisu mnoho oblastí, kterým je potřeba věnovat pozornost, opakuje. Odlišný je pak způsob zmenšování prostoru korupčních možností prostřednictvím jednotlivých legislativních a nelegislativních úkolů a liší se rovněž délka období, na které jsou jednotlivé strategické protikorupční dokumenty přijímány, stejně jako frekvence vyhodnocování jejich naplňování ze strany vlády a konkrétních gestorů.

2.1 Období 1999-2005

První strategický protikorupční dokument byl přijat jako příloha usnesení vlády České republiky ze dne 17. února 1999 č. 125 pod názvem „*Vládní program boje proti korupci v České republice*“.¹ Co se týče obsahu, můžeme jednotlivá navrhovaná opatření rozdělit do několika tematických oblastí. V oblasti zaměřující se na transparentnost nalezneme úkoly směřující k úpravě dozoru nad financováním politických stran a hnutí a pravidel tohoto financování, dále podporu přijetí zákona o svobodném přístupu k informacím nebo ztransparentnění procesů v oblasti správního trestání a správního řízení (popis využitých správních postupů, zavedení registru správních trestů atp.). Další oblastí bylo posílení efektivity kontrolních mechanismů (definování prvků státního kontrolního systému, zveřejňování opatření přijatých na základě podnětů Nejvyššího kontrolního úřadu, posílení pravomocí správce daně). Významnou část tvořila opatření posilující vynucování dodržování práva a vyšetřování korupčních trestných činů (posílení pravomocí orgánů činných v trestním řízení (dále též „OČTŘ“) v operativní fázi vyšetřování korupce, posílení procesního postavení státních zástupců v rámci stíhání trestných činů spojených s korupcí, omezení imunity poslanců, ochrana oznamovatelů trestné činnosti v rámci trestního řízení). Vládní program boje proti korupci v České republice neopominul ani mezinárodní rozměr boje proti korupci a odkazoval na Úmluvu o boji s podplácením veřejných činitelů v mezinárodních

¹ *Usnesení vlády České republiky ze dne 17. února 1999 č. 125 + P k Vládnímu programu boje proti korupci v České republice a ke Zprávě o korupci v České republice a o možnostech účinného postupu proti tomuto negativnímu společenskému jevu.* Praha, 1999. Dostupné také z: https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/37116E873678ACFFC12571B6006D4474

podnikatelských transakcích Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) nebo na aktivity Rady Evropy, UCLAF (předchůdce dnešního OLAF), Interpolu, OSN, Transparency International, Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Vláda současně svým usnesením zavedla povinnost předkládání zpráv o korupci s roční periodicitou.

2.2 Období 2006-2011

Další strategický protikorupční dokument pod názvem „Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011“ byl vládou České republiky přijat prostřednictvím jejího usnesení ze dne 25. října 2006 č. 1199.² Tato strategie byla postavena na třech pilířích prevence, průhlednosti a postihu. V rámci pilíře prevence byly navrhovány např. úkoly spočívající v zavedení povinně veřejného mezirezortního připomínkového řízení, vypracovávání hodnocení dopadů regulace, úpravě pravidel pro pozměňovací návrhy v Poslanecké sněmovně, provádění vnitřních protikorupčních auditů ve státní správě nebo podpory přijímání profesních etických kodexů. Pilíř tzv. průhlednosti (transparentnosti) se zaměřoval na proces transparentního čerpání veřejných prostředků, proces zadávání veřejných zakázek, sjednocení procesní úpravy správních řízení nebo v neposlední řadě na zavedení speciální protikorupční telefonní linky 199 pro příjem stížností a podezření v souvislosti s jednáním veřejné správy. Třetí pilíř s názvem postih byl zaměřen na zřízení speciálních složek a institucí pro boj s korupcí v rámci Policie ČR a státního zastupitelství, na posílení jejich personálních a technických kapacit nebo rozšíření jejich pravomocí např. pomocí tzv. „protikorupčního agenta“. Další část tohoto pilíře byla zaměřena na zavedení nebo zpřísnění jednotlivých postihů korupčního jednání a na posílení odpovědnosti veřejných funkcionářů za způsobenou škodu. Částečně s pilířem průhlednosti se překrývalo poslední opatření s cílem zavést novou skutkovou podstatu přestupku spočívající v porušení povinností stanovených zákonem o svobodném přístupu k informacím ze strany představitelů orgánů veřejné správy a dalších povinných subjektů.

Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011 byla za dobu své účinnosti několikrát aktualizována, dělo se tak především prostřednictvím Zpráv o korupci v České republice, které byly vydávány ve dvouleté periodicitě. Poslední aktualizace byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 23. března 2009 č. 329. Tato aktualizace mimo jiné uváděla dosavadní zkušenosti s fungováním telefonní linky 199 a rovněž se zaměřovala na naplňování doporučení Skupiny států proti korupci Rady Evropy (dále též „GRECO“),

² *Usnesení vlády České republiky ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011.* Praha, 2006. Dostupné také z: [https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/9C4B21C81F9FF81EC125720D002B731E/\\$FILE/uv061025.1199.doc](https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/9C4B21C81F9FF81EC125720D002B731E/$FILE/uv061025.1199.doc)

kteřá se týkala zavedení trestní odpovědnosti právnických osob nebo přijetí odpovídající legislativy a dalších návazných pravidel a kodexů pro státní zaměstnance a úředníky územních samosprávných celků.

2.3 Období 2011-2012

Třetím strategickým protikorupčním dokumentem schváleným usnesením vlády ze dne 5. ledna 2011 č. 1 byla „Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012“.³ Tento dokument byl následně ještě pětkrát (kromě první aktualizace) aktualizován na základě půlročně předkládaných Informací o stavu a způsobu plnění úkolů, obsažených ve Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Obsahově se tato strategie členila na pět tematických okruhů: veřejná správa, veřejné zakázky, Policie ČR, státní zastupitelství a soudy, moc zákonodárná. Každá oblast obsahovala jako v předchozích případech legislativní i nelegislativní opatření. Mezi základní úkoly patřily ty, které naplňovaly jedenáct vládních priorit. Opět jsou zde obsaženy úkoly zakotvující novely zákona o veřejných zakázkách a přijetí zákona o úřednících zajišťující odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci veřejné správy. Dále jsou zde obsaženy úkoly na zavedení přísnějších pravidel pro nakládání s majetkem obcí a krajů, úpravu podmínek pro nakládání s majetkem právnických osob zřizovaných státem nebo územními samosprávnými celky a společností s majetkovou účastí státu nebo posílení kontrolních pravomocí NKÚ ve vztahu k územním samosprávným celkům. Na úkoly předchozích protikorupčních dokumentů opětovně navazují opatření spočívající v pokračování a dokončení elektronizace agend provozovaných v rámci veřejné správy nebo zajištění efektivnějšího systému svobodného přístupu k informacím. Co se týče oblasti OČTŘ i zde se opět objevují úkoly k posílení nezávislosti a odpovědnosti státního zastupitelství za výkon svěřené pravomoci, k předložení návrhu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob nebo k posílení restitutivní funkce trestního řízení včetně odčerpání výnosů. Poprvé se zde objevuje opatření ukládající vypracování analýzy k whistleblowingu a ochrana oznamovatelů korupčního jednání ve smyslu doporučení druhého kola hodnocení GRECO.

2.4 Období 2013-2014

Čtvrtým strategickým protikorupčním dokumentem je „Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014“⁴, který byl schválen usnesením vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 39

³ *Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012*. Praha, 2012. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2011-2012/Strategie-vlady-v-boji-proti-korupci-na-obdobi-let-2011-a-2012---aktualni-zneni.pdf>

⁴ *Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014*. Praha, 2013. Dostupné také z: http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2013-2014/Strategie-2013-a-2014--aktualni-verze_1.pdf

a následně ještě téhož roku dvakrát aktualizován. Strategie ve své poměrně velmi obsáhlé analytické části dochází ke čtyřem základním závěrům o stavu korupce v České republice na začátku ledna 2013. Prvním závěrem je konstatování, že korupce patří v České republice k nejzávažnějším problémům, kdy se vnímání závažnosti tohoto problému každým rokem od roku 2008 zvyšuje. Druhý závěr poukazuje na spojitost problému korupce s funkčností státní moci a jejím nehospodárným přístupem k veřejným prostředkům. V souvislosti s tímto závěrem poukazuje strategie na možnost, že se Česká republika vzhledem k nízké efektivnosti kontrolních mechanismů nachází již ve fázi korupce nazvané „state capture“, neboli ovládnutí státu zájmovými skupinami. Třetí závěr na základě empirických údajů dovozuje, že naopak v České republice není primárním problémem výskyt tzv. drobné korupce. Čtvrtý závěr pak poukazoval na nedostatečné zabezpečení výkonu protikorupční politiky, ať už se jedná o absenci dlouhodobých zdrojů dat, systematického vyhodnocování konkrétních dopadů protikorupční politiky, nebo nedostatečné odborné a metodické podpory v jednotlivých oblastech boje s korupcí.

Samotné úkoly stanovené Strategií vlády boje s korupcí na období let 2013 a 2014 jsou rozděleny na deset prioritních úkolů (zákon o úřednících, zákon o střetu zájmů, zákon o svobodném přístupu k informacím, rozkrývání konečných vlastníků, ochrana oznamovatelů, finanční kontrola a audit, vlastnická politika státu, strategie a metodika veřejného nakupování, zákon o státním zastupitelství, protikorupční program) a na další úkoly zařazené do celkem pěti tematických kapitol celkově po třiceti devíti úkolech (veřejná správa, veřejné zakázky, orgány činné v trestním řízení, vzdělávání a ostatní). Strategie podobně jako strategie předchozí obsahovala jak popis a gestora jednotlivých úkolů, tak termín jejich splnění. Oproti předchozím strategiím se frekvence vyhodnocování plnění úkolů strategie zkrátila z intervalu půlročního na interval čtvrtletní, kdy ke každé zprávě byly vypracovávány ještě zvlášť přehledové tabulky se stavem plnění úkolů.

2.5 Období 2015-2017

Současným, v pořadí pátým strategickým protikorupčním dokumentem, je „Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017“⁵ (dále jen „Koncepce“), která byla přijata usnesením vlády ze dne 15. prosince 2014 č. 1057. Její odlišnou filozofii a její odlišný přístup k vytváření vládních protikorupčních dokumentů definoval materiál „Základní směry boje s korupcí na vládní úrovni“⁶, který byl vládou schválen dne 4. června 2014 usnesením č. 418. Vláda se

⁵ *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017*. Praha, 2014. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2015-2017/Vladni-koncepce-boje-s-korupci-na-leta-2015-az-2017.pdf>

⁶ *Základní směry boje s korupcí na vládní úrovni*. Praha, 2014. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Zakladni-smery-boje-s-korupci-na-vladni-urovni.pdf>

oproti předchozím strategiím, které považovala za příliš formalistické, rozhodla přistoupit ke změně přístupu k vládním protikorupčním strategickým dokumentům. Základním rysem této změny bylo rozdělení protikorupčního strategického dokumentu do dvou částí. První částí je již zmíněná Koncepce. V rámci Koncepce jsou definovány základní oblasti a priority vládního boje s korupcí v obecné podobě, pouze se zmíněním nejdůležitějších legislativních i nelegislativních opatření v rámci každé z prioritních oblastí, aniž by u nich byl určen jednoznačný gestor nebo přesný termín splnění. Koncepce stanovuje celkem čtyři prioritní oblasti: Výkonná a nezávislá exekutiva, Transparentnost a otevřený přístup k informacím, Hospodárné nakládání s majetkem státu a Rozvoj občanské společnosti. Koncepce je koncipována jako dokument stanovující nepřekročitelné minimum požadavků na opatření, která mají být splněna. Koncepce se primárně zaměřuje na státní správu a na protikorupční působení prostřednictvím preventivních opatření a hodnocení korupčních rizik v rámci legislativního procesu. Koncepce dále identifikuje nástroje boje s korupcí na vládní úrovni a aktéry, kteří se podílí na boji s korupcí na vládní úrovni.

Druhou částí protikorupčního strategického dokumentu jsou Akční plány boje s korupcí na jednotlivé roky 2015⁷, 2016⁸ a 2017⁹. V Akčních plánech jsou již v rámci jednotlivých prioritních oblastí definovány specifické legislativní a nelegislativní úkoly pro jednotlivé gestory na konkrétní rok působnosti plánu. Takové nastavení umožňuje zachovat vysokou míru flexibility vládní protikorupční politiky vzhledem k jednotlivým letům jejího naplňování, ale zároveň odpadá nutnost vytvářet a průběžně aktualizovat jediný robustní dokument. Bližší termíny plnění jednotlivých úkolů v rámci jednoho roku jsou stanoveny prostřednictvím Plánu legislativních prací vlády a Plánu nelegislativních úkolů vlády, tím je zároveň odstraněna duplicita oproti situaci, kdy by termíny byly pevně stanoveny rovněž v akčních plánech samotných. Periodicita hodnocení vládního boje s korupcí prostřednictvím hodnocení plnění opatření v Akčních plánech je shodně nastavena na jednou ročně (viz další kapitola).

Shrnutí: Jednotlivé vlády České republiky od roku 1999 po současnost přijaly pět protikorupčních strategických dokumentů, které v časové návaznosti pokrývají dané

⁷ Akční plán boje s korupcí na rok 2015. Praha, 2014. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2015.pdf>

⁸ Akční plán boje s korupcí na rok 2016. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2016.pdf>

⁹ Akční plán boje s korupcí na rok 2017. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2017.pdf>

období. Všechny vlády vnímaly boj s korupcí z delšího časového hlediska, čemuž odpovídalo i opakování některých definovaných prioritních oblastí. Strategické dokumenty se zpravidla lišily svojí časovou působností, vytyčenými legislativními a nelegislativními úkoly či periodicitou hodnocení realizace vládního boje s korupcí. Starší strategické dokumenty samy stanovovaly úkoly, jejich gestory a termíny plnění, což vyžadovalo časté aktualizace těchto strategií. Oproti tomu poslední strategický dokument „Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017“ vytyčuje pouze obecně základní oblasti a priority a konkrétní úkoly realizuje prostřednictvím jednoletých akčních plánů.

3 Stav korupce v ČR

Vzhledem k povaze korupce, jež je ze své podstaty skrytou činností, kterou se její původci snaží ať už více, či méně sofistikovaně utajit, není možné míru výskytu korupce ani závažnost jí způsobených škod přesně určit. Detekce korupce a vyhodnocování jejích dopadů je ve většině případů o to složitější, že její negativní důsledky nedopadají pouze na konkrétního jednotlivce nebo na jednu skupinu či organizaci, ale naopak velmi často na blíže neurčené široké spektrum poškozených. Při co nejširším možném pohledu tak můžeme mezi poškozené zařadit Českou republiku jako takovou s jejími občany, institucemi nebo korporacemi. Zvažované dopady jsou o to větší, že se nejedná pouze o újmy materiální, ale poškozeny jsou i další důležité oblasti, které mohou, ale nemusí mít přímé ekonomické dopady. Korupce snižuje efektivitu státní správy a samosprávy, snižuje dostupnost služeb poskytovaných občanům a korporacím, výrazně podkopává důvěru ve fungování právního státu, snižuje důvěru ve fungování prvků zastupitelské demokracie včetně fungování svobodné soutěže politických stran. Z mezinárodního hlediska rovněž přítomnost korupce snižuje důvěru potenciálních investorů. Z výše uvedených důvodů (jejichž výčet rozhodně není vyčerpávající) je velmi obtížné vybrat jediný/jednotný ukazatel, který by dokázal určit míru korupce v České republice a její dopady. V této kapitole se tedy zaměříme na shrnutí výsledků vybraných indexů, žebříčků, výzkumů veřejného mínění a statistik, které nám mohou pomoci alespoň nepřímo sledovat určité (vnímané) trendy ve vývoji korupce a její závažnosti.

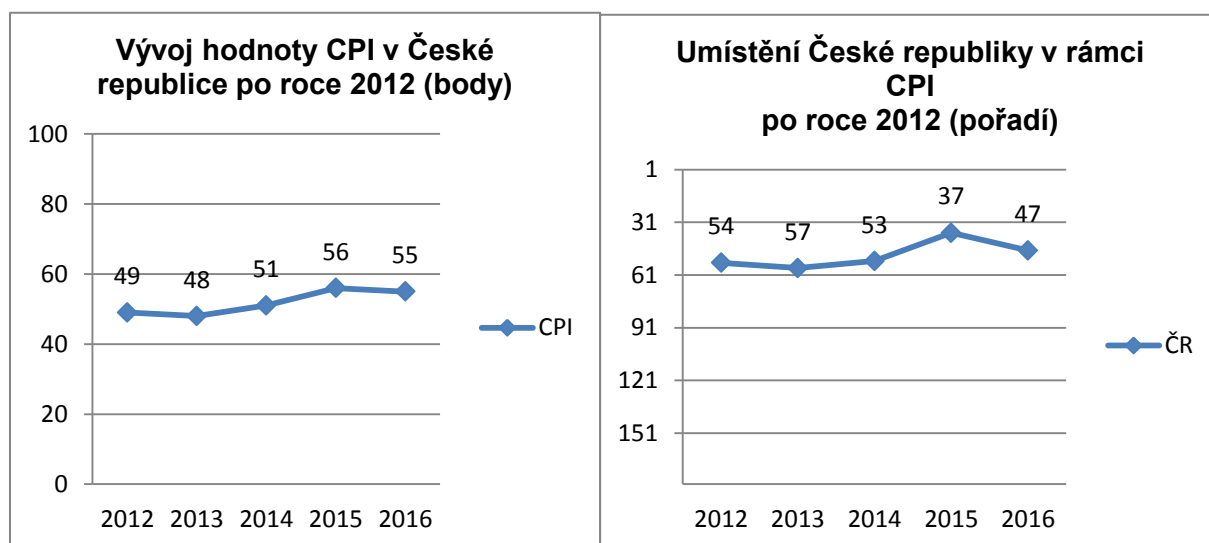
3.1 Korupční indikátory, žebříčky, výzkumy veřejného mínění

3.1.1 Corruption Perceptions Index, Global Corruption Barometer

Index vnímání korupce (Corruption Perceptions Index, dále jen „CPI“) je složeným indexem sestavovaným Transparency International na základě dat ze třinácti nezávislých vysoce kvalitních indexů, které poskytují dlouhodobě porovnatelná data v dostatečné kvalitě a které jsou založeny na jasném metodologickém základě. Data z těchto zdrojů, pro každou zemi alespoň ze tří, jsou následně sloučena a převedena na skóre na škále 0-100 bodů, kdy nula je nejhorší a 100 nejlepším výsledkem. Zdrojem hodnocení vnímání korupce tedy v tomto případě není výzkum veřejného mínění, ale kombinace názorů expertů sestavujících jednotlivé zdrojové indexy. Ačkoli je CPI vydáván každoročně, data, která jsou využita pro sestavení hodnocení jednotlivých států, jsou vyhodnocována za období předchozích dvou let. Například index za rok 2016 tedy odráží situaci v dané zemi kombinovaně za léta 2015 a 2016. Jednoleté přílišné výkyvy na kteroukoli stranu jsou tedy kompenzovány rovněž situací za rok předcházející. Od roku 2012 se při měření CPI využívá oproti předchozím

letům rozdílná metodologie. Nová metodologie na jednu stranu umožňuje objektivnější porovnatelnost výsledků v následujících letech, nicméně zároveň znemožňuje porovnávat výsledky zemí před rokem 2012 a po něm.

Česká republika se v roce 2016 v CPI umístila na 47. místě ze 176 zemí s 55 body. Tento výsledek je od roku 2012 druhým nejlepším. Oproti roku 2015 se umístění České republiky zhoršilo o 10 míst (z 37. místa), nicméně dosažený výsledek je oproti 56 bodům horší pouze o jeden bod. V posledních letech je patrné zlepšení hodnocení České republiky v tomto indexu (viz Graf 1 a 2), nicméně poslední výsledek ukazuje na opětovné zpomalení rostoucího trendu. Kromě horšího vnímání korupce v České republice může být jedním z důvodů, proč se Česká republika umístila o 10 míst níže, oproti ztrátě pouze jednoho bodu, i skutečnost, že bylo v posledním vydání indexu hodnoceno o 9 více zemí, z nichž 7 se zařadilo před Českou republiku. Z hlediska srovnání s průměrným výsledkem zemí EU pohybujícím se na hodnotě 65 bodů a umístěním na 21. místě z 28 členských států má Česká republika stále poměrně značný prostor pro zlepšení a pro zintenzivnění svého protikorupčního úsilí.

Graf 1
Zdroj: Transparency International, zpracování vlastní

Dalším výzkumem sestavovaným Transparency International je Global Corruption Barometer, který je každoročně sestavován na základě výzkumu veřejného mínění týkajícího se korupce uskutečňovaného v případech námi využitelných dat regionu Evropy a Střední Asie v roce 2016 ve 42 státech. Dle tohoto výzkumu 41 % dotázaných uvádí, že korupce nebo uplácení je jedním ze tří největších problémů v České republice. Dále 25 % dotázaných uvedlo, že všichni nebo alespoň většina z členů Parlamentu ČR jsou zkorumpovaní. Navíc poměrně velký počet respondentů, celkem 67 %, hodnotil boj s korupcí na vládní úrovni jako

špatný. Tento výsledek byl 9. nejhorší mezi porovnávanými státy. Při odpovědi na otázku, zda při využívání základních veřejných služeb za dobu posledních 12 měsíců poskytla jejich domácnost neoficiální platbu nebo dar, odpovědělo za ČR kladně 9 % dotazovaných. To Českou republiku řadí do stejné skupiny, ve které je Slovensko, Chorvatsko, Kosovo, Makedonie nebo Řecko. Horších výsledků dosáhlo např. Maďarsko, lepších naopak Polsko, Estonsko, Slovinsko nebo Gruzie. Z hlediska vnímaných rizikových oblastí vyhodnocených na základě těchto výsledků jsou pro ČR jako nejrizikovější hodnoceny následující oblasti: vnímání korupce jako jednoho z nejzávažnějších problémů země, negativní vnímání vládního boje s korupcí a postoj společnosti k oznamování korupce (whistleblowingu).

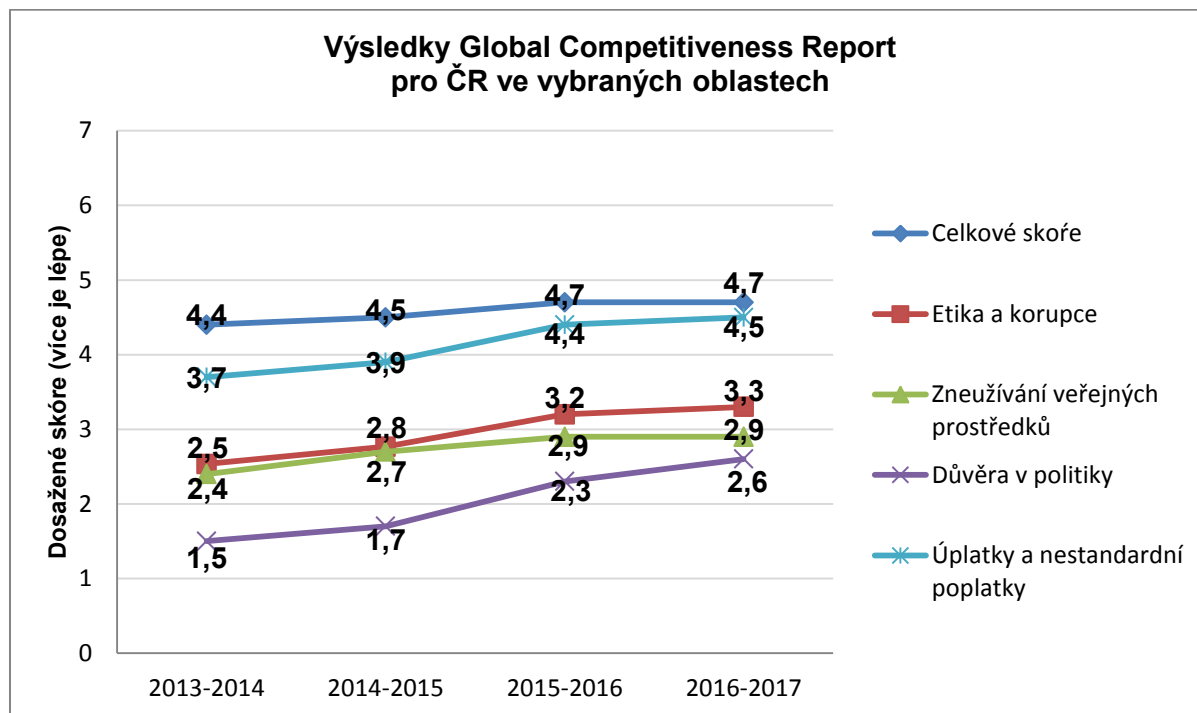
3.1.2 Zpráva o globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Report)

Část věnující se kvalitě institucí a korupci je rovněž obsažena ve Zprávě o globální konkurenceschopnosti (Global Competitiveness Report) Světového ekonomického fóra.¹⁰ Výstupy této zprávy jsou založeny ze dvou třetin na výsledcích výzkumu mezi podnikateli v hodnocených zemích a z jedné třetiny z převážně kvantitativních externích zdrojů (Světová banka, OSN atd.). Česká republika se v posledním vydání této zprávy na období 2016-2017 (data byla sbírána do konce června 2016) umístila, stejně jako v přechodí zprávě za období 2015-2016, na 31. místě ze 138 zemí se 4,7 body ze 7 možných. V pro nás relevantním prvním z dvanácti sledovaných pilířů zaměřeném na instituce v části zaměřené na etiku a korupci se ČR umístila na podstatně horším 79. místě s pouhými 3,3 body ze 7 možných. U dílčího ukazatele popisujícího zneužívání veřejných prostředků se ČR umístila dokonce na 105. místě s bodovým ohodnocením 2,9 bodů. Podobnou situaci můžeme na základě zprávy pozorovat i u důvěry veřejnosti v politiky, kde se ČR pohybuje na nelichotivém 92. místě s 2,6 body. Situace je mírně lepší, stejně jako v případě Globálního korupčního barometru, u úplatků a jiných nestandardních poplatků, kde se ČR umístila na 51. místě s 4,5 body ze 7 možných.

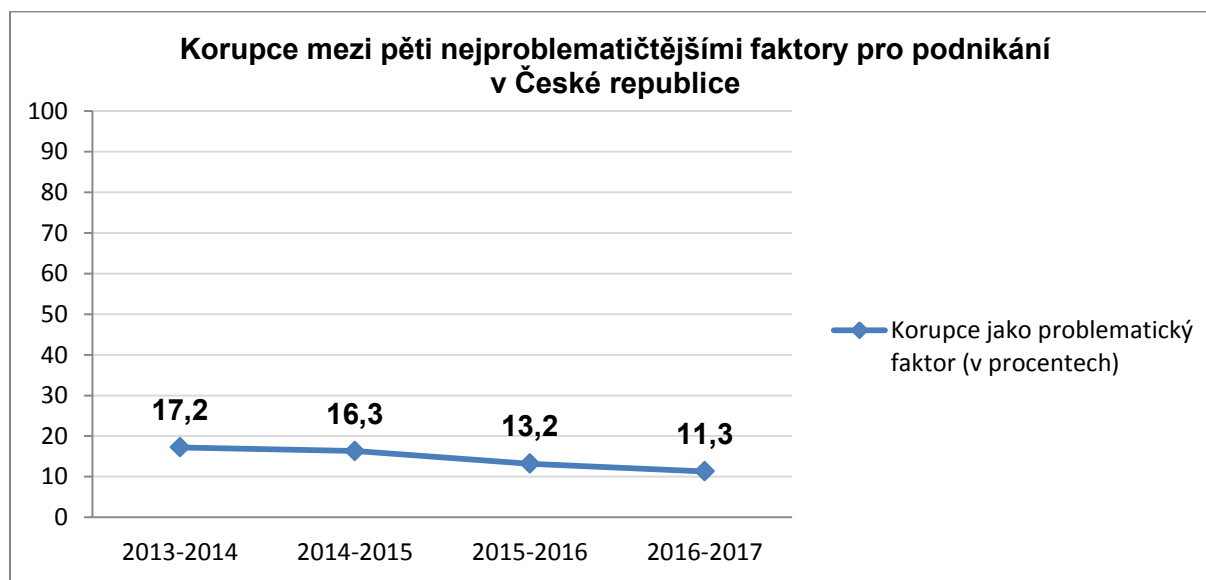
Pokud se zaměříme na dlouhodobější trendy tak, jak je zpráva od roku 2013 popisuje, můžeme u všech popsanych podoblastí sledovat mírné postupné zlepšování situace, které se však v posledních sledovaných obdobích zpomaluje. Srovnání umístování ČR mezi sledovanými státy v čase v tomto případě i vzhledem k vyššímu počtu sledovaných faktorů a ke změně počtů sledovaných zemí neuvádíme. Korupce se v rámci výzkumu mezi podnikateli rovněž pravidelně umísťuje mezi pěti nejproblematictějšími faktory pro podnikání v České republice. V posledním vydání zprávy ji mezi těmito faktory uvedlo 11,3 %

¹⁰ SCHWAB, Klaus, ed. WORLD ECONOMIC FORUM. *The Global Competitiveness Report 2016–2017*. Geneva: World Economic Forum, 2016. ISBN 978-1-944835-04-0. Dostupné také z: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

respondentů jako třetí nejzávažnější faktor hned za neefektivní vládní byrokracií (19,7 %) a daňovou regulací (16 %). Od námi porovnávaného roku 2013 nicméně procento podnikatelů, kteří faktor korupce vnímají velmi intenzivně, postupně a velmi pozvolně klesá.

Graf 2
Zdroj: World Economic Forum, zpracování vlastní

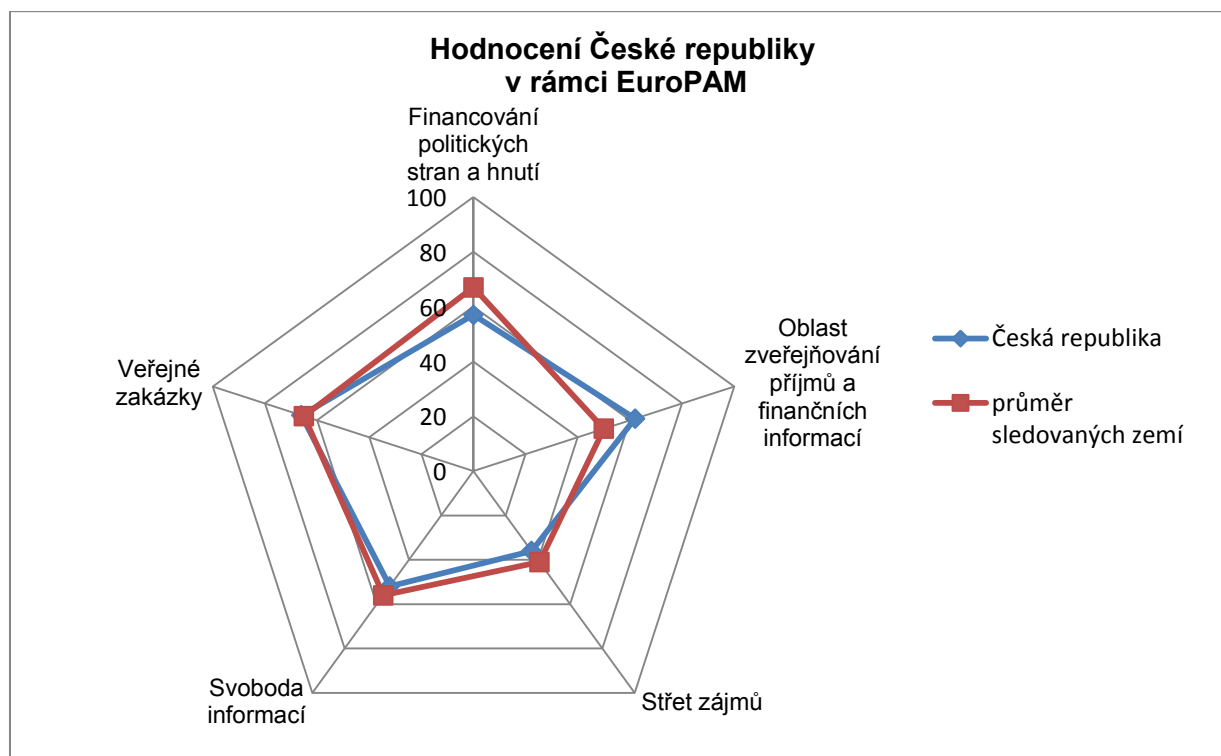
Graf 3
Zdroj: World Economic Forum, zpracování vlastní

3.1.3 Protikorupční barometr, EuroPAM

Mezi poměrně velmi mladé nástroje měření potenciálu pro korupci patří český Protikorupční barometr a na základě širší evropské spolupráce (včetně české) vytvářený EuroPAM. Protikorupční barometr je projektem vzniklým na základě spolupráce spolku Lexperanto a Katedry politologie Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze. Tento nástroj je založen na kvalitativní analýze přijaté a připravované legislativy společně s analýzou odborné literatury a mediálních výstupů v rámci České republiky. Tento nástroj není zaměřen na zkoumání míry výskytu korupce jako takové, ale zaměřuje se na mapování tzv. prostoru korupčních možností, který ukazuje na oblasti, v rámci kterých by se mohla v České republice korupce objevovat. Na základě mezinárodních doporučení a odborných textů tento nástroj pomáhá pomocí jednotlivých odborně stanovených parametrů určit, nakolik se soubor přijatých protikorupčních opatření, která prostor pro korupci omezují, a jejich implementace odchyľují od uvažovaného ideálního modelu. Tato vzdálenost je výsledně znázorněna procentním hodnocením od 0 do 100 %, kdy 100 % znamená shodu s uvažovaným modelem. Hodnoty tohoto nástroje jsou aktualizovány na měsíční bázi. Hodnota Protikorupčního barometru k měsíci červnu 2017 činila 40,6 %. Jednotlivé sledované tematické oblasti pak ke stejnému datu nabývaly hodnot: 1. Kontrola politiků – 25,3 %, 2. Transparentní financování politických stran – 59,5 %, 3. Nekorupční a odborná veřejná správa – 56,6 %, 4. Průhledné a efektivní investování veřejných prostředků – 35,8 %, 5. Zrušení anonymního vlastnictví – 21,0 %.

Druhým nástrojem je EuroPAM vytvářený v rámci projektu, který zpracovává European Research Centre for Anti-Corruption and State-Building a který je financován v rámci programu EU Horizon 2020. Tento nástroj je založen na kombinaci jednoduché kvalitativní analýzy přijaté legislativy v jednotlivých zemích a kvantitativních dat získávaných na základě Iniciativy mechanismu veřejné zodpovědnosti Světové banky (Public Accountability Mechanisms Initiative). Tento nástroj porovnává výsledky hodnocení 34 evropských zemí, Evropského parlamentu a Evropské komise v pěti sledovaných tematických oblastech. Data jsou dostupná za léta 2012, 2015 a 2016. Dosahované hodnocení v jednotlivých oblastech je opět v rozmezí 0-100, kdy 100 znamená komplexní regulaci dané oblasti. Česká republika v roce 2016 dosáhla v jednotlivých oblastech následujícího hodnocení: Financování politických stran a hnutí – 57 (průměr hodnocených zemí je 67), Oblast zveřejňování příjmů a finančních informací – 62 (průměr 50), Střet zájmů – 36 (průměr 41), Svoboda informací – 52 (průměr 56) a Veřejné zakázky – 66 (průměr 65).

Graf 4
Zdroj: EuroPAM, zpracování vlastní

3.1.4 Eurobarometr

V rámci Eurobarometru byl poslední specializovaný výzkum veřejného mínění v oblasti korupce pro Českou republiku publikován v roce 2014 s daty za rok 2013. V přehledu jej tedy uvádíme spíše pro dokreslení výchozí situace, na kterou Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 reagovala. Vybíráme zde některá relevantní data na základě odpovědí respondentů z České republiky. Celkem 95 % respondentů uvedlo, že problém korupce považují v České republice za rozšířený (ať už velmi rozšířený, nebo spíše rozšířený), 76 % uvedlo, že míra korupce v posledních třech letech (tj. 2011, 2012 a 2013) vzrostla, 18 % uvedlo, že zůstala stejná, a pouhá 3 % uvedla, že klesla. Celkem 94 % respondentů souhlasilo s tvrzením, že se korupce objevuje v celostátních veřejných institucích, 89 % procent respondentů také souhlasilo s obdobným tvrzením o místních nebo krajských veřejných institucích. Mezi pět institucí s nejvyšší vnímanou mírou výskytu úplatků a zneužití pravomoci se dle odpovědí umístily: politické strany (73 %), politici na státní, krajské nebo místní úrovni (69 %), úředníci přidělující veřejné zakázky (69 %), policie a celníci (55%) a soudy (48 %). V porovnání s průměrem EU27 byly tyto výsledky horší o více než 10 % (někdy i 20 %). Rovněž v podnikání respondenti souhlasili s tvrzeními, že příliš úzké vazby mezi podnikáním a politikou v ČR vedou ke korupci (89 %), že nadržování a korupce v ČR omezují konkurenci v podnikání (82 %), že korupce je součástí podnikatelské kultury v ČR

(88 %) a že mít politické konexe je jediným způsobem, jak v ČR uspět v podnikání (66 %). I zde byly výsledky v porovnání o 8-21 % horší než v průměru EU27 (podrobněji viz výsledky výzkumu¹¹).

3.1.5 CVVM, STEM

V rámci dlouhodobých výzkumů Centra pro výzkum veřejného mínění (dále jen „CVVM“) můžeme porovnat odpovědi respondentů na vybrané otázky týkající se vnímání výskytu korupce, vnímání její závažnosti mezi problémovými oblastmi veřejného života v České republice nebo jejího vlivu na politické rozhodování. V posledním výzkumu týkajícím se míry naléhavosti různých oblastí veřejného života¹² byla korupce 64 % respondentů vnímána jako velmi naléhavý problém, který by měl být nutně řešen. V součtu odpovědí, které považují korupci za velmi naléhavý i za pouze naléhavý problém, stoupne poměr odpovědí až na 93 %. Korupce se umístila na prvním místě tohoto výzkumu před přistěhovalectvím, hospodářskou kriminalitou, sociálními jistotami a bezpečnostní situací v ČR. Z následujícího grafu sice vyplývá, že vnímaná míra korupce jako velmi naléhavého problému ČR postupně klesá, nicméně se korupce ve 4 z 5 výzkumů za posledních pět let (kromě roku 2014) umístila na prvním místě zmíněného výzkumu. To potvrzuje její dlouhodobě dominantní pozici mezi vnímanými problémy v rámci České republiky.

Na výše řečené dobře navazují rovněž výsledky dalšího z pravidelných výzkumů CVVM týkajícím se rozšířenosti braní úplatků a korupce mezi veřejnými činiteli¹³. Celkem 64 % respondentů v posledním březnovém výzkumu uvedlo, že postižena korupcí je více než polovina veřejných činitelů, přičemž 21 % uvádí, že zkorumpováni jsou všichni. Pouze 25 % si myslí, že zkorumpována je méně než polovina veřejných činitelů, a 5 % respondentů odpovědělo, že zkorumpovaných veřejných činitelů je velice málo. I z následujícího grafu vyplývá, že názor o zkorumpovanosti většiny veřejných činitelů (včetně názoru, že zkorumpováni jsou všichni) je dlouhodobě velmi silný. Dle CVVM je možné současnou situaci srovnat s léty 2016, 2008 nebo 2004. Dlouhodobě nejhorsí výsledek pak byl dosažen v roce 2014. Mezi oblastmi a institucemi veřejného života s nejvyšší mírou korupce byly

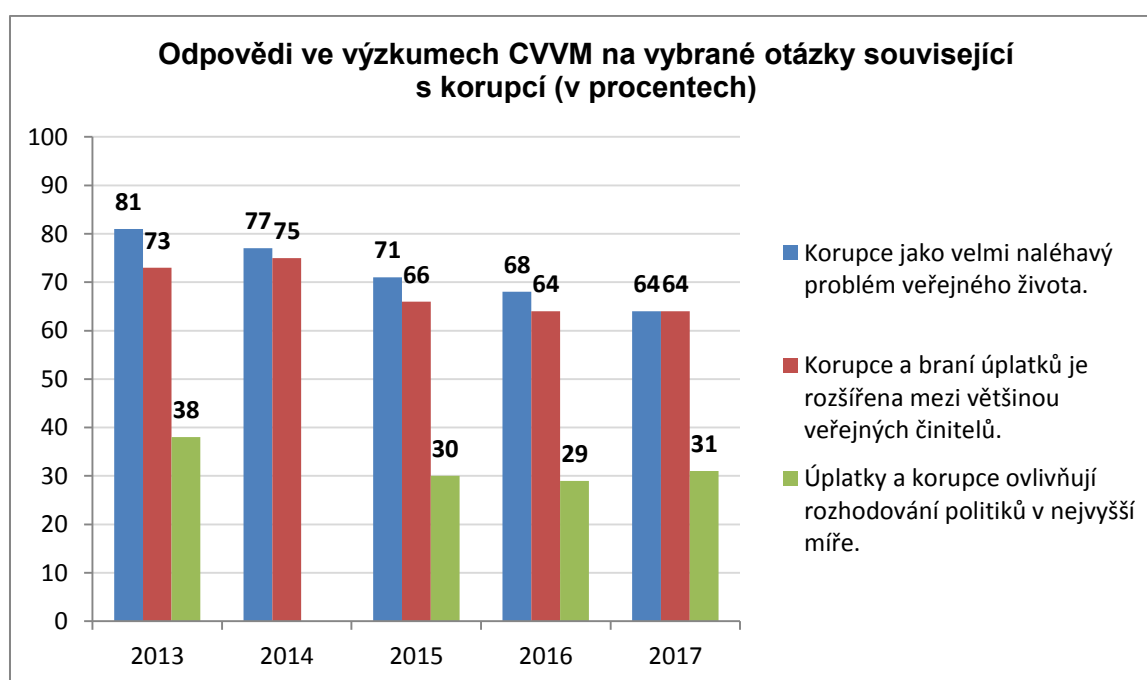
¹¹ EVROPSKÁ KOMISE. *Special Eurobarometer 397: Corruption: Report*. Brusel, 2014. Dostupné také z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/1076/p/2http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/57272>

¹² CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Míra naléhavosti různých oblastí veřejného života – únor 2017: Tisková zpráva*. Praha, 2017. Dostupné také z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4271/f9/po170322.pdf

¹³ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Názor na rozšířenost a míru korupce u veřejných činitelů a institucí – březen 2017: Tisková zpráva*. Praha, 2017. Dostupné také z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4278/f9/po170407.pdf

v roce 2017 uváděny politické strany, rozdělování evropských dotací, ministerstva a centrální úřady a stavební úřady (více viz výsledky výzkumu).

Posledním relevantním výzkumem CVVM, který vzhledem ke korupci zmíníme, je výzkum vlivu na politické rozhodování z března 2017. Jako oblast s největším vlivem na rozhodování politiků ji zvolilo 31 % respondentů. Mezi dalšími vlivnými faktory se za korupcí umístily zájmové skupiny a lobby, ve formě netransparentního lobbingu též těsně spjaté s korupcí, média, osobní vztahy a až na pátém místě se objevují voliči vlastní politické strany. Výsledky výzkumu sice z podstaty věci nevyovídají a ani nemohou vypovídat o skutečném stavu, ale přesto poskytují významný ukazatel o tom, jak je vnímáno prorůstání korupce do politického prostředí ze strany společnosti. Následující graf shrnuje vývoj výsledků tří výše zmíněných výzkumů od roku 2013, s výjimkou vlivu korupce na politické rozhodování v roce 2014, kdy výzkum nebyl uskutečněn.

Graf 5
Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, zpracování vlastní

Rovněž výstupy výzkumů veřejného mínění prováděné agenturou STEM¹⁴ potvrzují zjištění CVVM, kdy respondenti STEM ve výzkumech uskutečněných v letech 2016 a 2015 v 87%, resp. v 81 % případů uváděli, že korupci považují za jeden z největších problémů České republiky (pro porovnání za léta 2014 a 2013 nejsou tato data dostupná). STEM rovněž

¹⁴ Korupce je stále podle názoru veřejnosti palčivým problémem naší společnosti. STEM. *Stem.cz* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/korupce-je-stale-podle-nazoru-verejnosti-palcivym-problemem-nasi-spolecnosti/>

zjišťoval, jak je vnímáno dosahování pokroku při vyšetřování a trestání případů tunelování, rozkrádání a korupce. V roce 2013 byl vnímán pokrok s celkem 51 % kladnými odpověďmi nejvyšší od počátku dotazování v roce 2001. Od roku 2013 počet kladných odpovědí na otázku postupně klesal až na 38 % v roce 2016.

3.1.6 Statistiky – korupční trestné činy

Statistiky vztahující se ke korupčním trestním činům vedené Ministerstvem spravedlnosti patří oproti předchozím indexům a výzkumům k ukazatelům jasně dokladujícím určité skutečnosti. Vzhledem k obtížně odhalitelné a prokazatelné povaze korupce a korupčních trestních činů ale i tato čísla poskytují pohled pouze na špičku ledovce. Z těchto statistik tedy, spíše než usuzovat o počtu páchaných korupčních trestných činů a o velikosti jimi způsobené škody, můžeme vytvářet předpovědi trendů na základě toho, zda se počet statistikou sledovaných trestných činů zvyšuje, nebo naopak snižuje. Dalším faktorem, který nám znesnadňuje interpretaci těchto dat, je, že si nikdy nemůžeme být jisti, zda zvyšující se nebo snižující se počet obžalob a odsouzení u trestných činů připisovat změně v jejich výskytu, nebo zvýšení nebo snížení úspěšnosti orgánů činných v trestním řízení v jejich odhalování, stíhání a přípravě obžaloby.

Přehled počtu obžalovaných a odsouzených osob podle vybraných paragrafů trestního zákona vybraných trestných činů úzce souvisejících s korupcí v České republice (dle zákona č. 140/1961 Sb. / zákona č. 40/2009 Sb.)										
Rok	§ 158 / § 329 zneužívání pravomoci veřejného činitele / zneužití pravomoci úřední osoby		§ 159 / § 330 maření úkolu veřejného činitele z nedbalosti / maření úkolu úřední osoby z nedbalosti		§ 160 / § 331 přijímání úplatku / přijetí úplatku		§ 161 / § 332 podplácení / podplacení		§ 162 / § 333 nepřímé úplatkářství	
	Obžalováno	Odsouzeno	Obžalováno	Odsouzeno	Obžalováno	Odsouzeno	Obžalováno	Odsouzeno	Obžalováno	Odsouzeno
2012	225	73	12	9	85	23	108	85	7	12
2013	204	97	9	2	33	30	96	77	6	7
2014	126	88	7	4	18	41	156	101	3	2

2015	185	97	5	1	76	31	106	61	9	3
2016	155	61	14	7	46	15	122	75	5	9

Tabulka 1

Zdroj: statistiky Ministerstva spravedlnosti, zpracování vlastní

Ve své zprávě o činnosti státního zastupitelství za rok 2016¹⁵ uvádí Nejvyšší státní zastupitelství, že se v roce 2016 projevil opětovně trend spočívající v rozporném vývoji u jednotlivých skutkových podstat trestných činů spadajících pod vymezení korupce. Vzestup počtu stíhaných i obžalovaných osob nastal u trestného činu podplacení podle § 332 trestního zákoníku (nárůst o 11,8 %, resp. o 15,1 %), kdežto u trestných činů přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku a nepřímého úplatkářství podle § 333 trestního zákoníku byl naopak zaznamenán pokles o 40 % a o 40,5 %, resp. pokles na polovinu, avšak i nadále při velmi nízkých absolutních počtech.

Nejčastěji oznamované jsou věci v souvislosti s veřejnými zakázkami a úředními osobami, kdy za úplatkářství je oznamovateli označeno jakékoliv jednání v souvislosti s rozhodováním věcí veřejných, aniž by byly uvedeny relevantní informace. Oblast nezákonného ovlivňování veřejných zakázek představuje významnou formu páčání trestné činnosti spojené s korupcí. Tento typ trestné činnosti je velmi komplikované odhalovat a prokazovat s ohledem na působení organizovaných skupin osob v různých článcích procesu zadávání veřejných zakázek, kdy není možné trestnou činnost prokazovat pomocí svědeckých výpovědí a většinou ani pomocí oficiální dokumentace. Proto k odhalování a objasňování tohoto druhu trestné činnosti je nutné přistupovat stejně jak k závažné organizované kriminalitě, tedy i s využitím operativně pátracích a jiných technických prostředků.

3.2 Mechanismus hodnocení Akčních plánů boje s korupcí

Do určité míry lze úspěšnost boje s korupcí odvozovat i od zhodnocení naplňování vládních strategických protikorupčních dokumentů. Akční plány končící Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 jsou vyhodnocovány jednou ročně, kdy je hodnotící dokument předkládán v termínu do konce března roku následujícího. Dosud tedy byly vypracovány a vládou projednány dva materiály: Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015¹⁶ a Zhodnocení plnění opatření uvedených

¹⁵ Zpráva o činnosti státního zastupitelství. Brno, 2017. Dostupné také z: http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Zpravy_o_cinnosti/2016/Zprava_o_cinnosti_SZ_za_rok_2016.pdf

¹⁶ Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Zhodnoceni-plneni-opatreni-vedenych-v-Akcni-planu-boje-s-korupci-na-rok-2015.pdf>

v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016¹⁷. Podrobněji se k oblastem s nesplněnými opatřeními budeme věnovat v další části tohoto materiálu. Vypracovávání obdobných hodnotících materiálů klade obecně vysoké nároky na kvalitu jejich zpracování, kdy se zpracovatel vystavuje riziku sklouznutí k formalistickému způsobu kontroly naplnění. Tomu lze zabránit, pokud jsou již v plánovací fázi protikorupční opatření nastavena s dostatečně konkrétními parametry a jsou již předem nastaveny adekvátní indikátory jejich úspěšného naplňování. Vzhledem k výše zmíněnému je nutné vždy výstupy takových hodnotících dokumentů posuzovat s ohledem na ostatní dostupné korupční indexy, indikátory, průzkumy a statistiky.

Shrnutí: Korupce je převážně latentní fenomén, který lze jen obtížně přesněji zachytit a kvantifikovat. Jako nástroje k její detekci mohou sloužit Index vnímání korupce či Globální korupční barometr sestavované organizací Transparency International. Informace o korupci především ve vztahu k hospodářství obsahují zprávy o globální konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra. Jako další nástroje se objevily český Protikorupční barometr či evropský EuroPAM založené na kvalitativních analýzách legislativy provázaných s dalšími informacemi. Nelze pominout ani výzkumy veřejného vnímání prováděné CVVM nebo STEM, které dlouhodobě řadí korupci na přední pozici mezi problémy společnosti. Relevantní informace vyplývají také ze statistik trestných činů souvisejících s korupcí, které vede Ministerstvo spravedlnosti. Značný význam má také pravidelné hodnocení akčních plánů boje s korupcí na vládní úrovni.

¹⁷ *Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016*. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Zhodnoceni-plneni-opatreni-uvadenych-v-Akcni-planu-boje-s-korupci-na-rok-2016.pdf>

4 Aktéři boje s korupcí

Jednotlivé aktéry boje s korupcí, kteří mohou přispívat ke zlepšení korupčního prostředí v České republice, lze rozdělit do několika odlišných, ale často úzce spolupracujících a provázaných skupin. Mezi státní aktéry patří jednak samotný koordinátor protikorupční agendy, dále ministerstva, územní samosprávné celky, orgány činné v trestním řízení (případně specializované interdisciplinární týmy), zpravodajské služby a nezávislé kontrolní instituce. Mezi nestátní aktéry občanské společnosti pak můžeme zařadit nevládní neziskové organizace působící v oblasti boje s korupcí a akademickou sféru. V rámci ekonomického sektoru pak určité protikorupční aktivity vyvíjejí zákonem zřízené i ostatní profesní komory, oborové organizace a v neposlední řadě i podniky samotné v rámci prevence korupce v privátní sféře (často jako součásti společenské zodpovědnosti – *corporate social responsibility* nebo řízení rizik). Cílem této části je popsat role hlavních aktérů, jejich základní aktivity v rámci boje s korupcí a poukázat na výsledky dosažené v této oblasti, popřípadě na jimi zpracované analýzy.

4.1 Koordinace boje s korupcí

4.1.1 Vláda

Vláda je dle Ústavy České republiky vrcholným orgánem výkonné moci, je odpovědná Poslanecké sněmovně a rozhoduje ve sboru. Předseda vlády organizuje činnost vlády, řídí její schůze, vystupuje jejím jménem a vykonává další činnosti, které jsou mu svěřeny Ústavou nebo jinými zákony. V oblasti boje s korupcí pak vláda formuluje své priority prostřednictvím programového prohlášení vlády a návazně konkrétních protikorupčních strategických dokumentů (viz kapitola 2). Harmonogram plnění jednotlivých úkolů souvisejících s bojem proti korupci na vládní úrovni pak stanovuje svými usneseními a prostřednictvím plánu legislativních prací vlády a plánu nelegislativních úkolů stanovených pro období jednoho kalendářního roku.

4.1.2 Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu

Přípravou a koordinací politiky boje s korupcí je na vládní úrovni pověřen ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu (dále jen „MLP“). Do gesce MLP v současnosti spadá vypracovávání vládních protikorupčních strategických dokumentů a rovněž vyhodnocování jejich naplňování. Kromě této koncepční role je MLP společně s ministrem spravedlnosti předkladatelem novelizace zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, která přinesla jako jedny z hlavních změn zavedení jednotného elektronického registru oznámení, zpřísnění sankcí, rozšíření okruhu povinných osob, zavedení povinnosti veřejných funkcionářů podávat oznámení o činnostech, majetku a příjmech, darech a závazcích již ke dni vzniku funkce,

zefektivnění kontrolního mechanismu a rozšíření okruhu bývalých veřejných funkcionářů omezených při přechodu z veřejné do soukromé sféry (tzv. „revolving doors“)¹⁸. Gestorem problematiky střetu zájmů se nově stalo Ministerstvo spravedlnosti. V rámci problematiky whistleblowingu MLP vládě předložil Návrh alternativ legislativního řešení ochrany oznamovatelů¹⁹ a na něj navazující návrh zákona, kterým se mění občanský soudní řád v souvislosti s posílením postavení oznamovatelů trestných činů²⁰ formou zavedení sdíleného důkazního břemene v případě soudního sporu při podezření na diskriminaci zaměstnance zaměstnavatelem na základě předešlého učiněného oznámení.

MLP rovněž vládě předložil v rámci snahy o regulaci oblasti lobbingu návrh opatření na posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti²¹, který přinesl ve variantní podobě návrh možné regulace. Jednotlivé varianty přinášejí jak možnost zavést povinnosti převážně na straně lobbistů, což je v souladu s doporučeními Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále též „OECD“) a Rady Evropy a se směrem následovaným v rámci institucí Evropské unie, tak možnost regulace zaměřené převážně na stranu lobbovaných veřejných činitelů. Jednou z představených variant byla rovněž varianta komplexní úpravy regulace lobbingu zaměřující se jak na stranu lobbistů, tak na stranu lobbovaných. Tato varianta se v rámci materiálu jevila jako nejvhodnější k dosažení stanovených cílů, ale zároveň jako varianta nejnákladnější a nejobtížnější na implementaci. Po projednání zmíněného návrhu opatření uložila vláda MLP vypracovat věcný záměr zákona o lobbingu, který může sloužit jako podklad pro návrh zákona pro vládu vzešlou z parlamentních voleb na nadcházející období.

V rámci gesce MLP byla také vypracována Analýza vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení²². Tato analýza pro zlepšení situace ve zkoumané oblasti stanovila celkem osm doporučení týkajících se:

¹⁸ Zákon, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2017, částka 5, číslo 14. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38167>

¹⁹ *Návrh alternativ legislativního řešení ochrany oznamovatelů*. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNA96GM95B>

²⁰ *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů*. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNACBHV9LV>

²¹ *Návrh opatření na posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti*. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/ostatni/Navrh-opatreni-na-posileni-transparentnosti-legislativniho-a-rozhodovaciho-procesu-ve-vztahu-k-lobbisticke-cinnosti.pdf>

²² *Analýza vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení*. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/ostatni/Analýza-vlivu-herniho-prumyslu-na-mozna-rizika-korupcniho-jednani-v-ramci-verejne-spravy-a-navrh-reseni.pdf>

- posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu v souvislosti s již zmiňovanou úpravou lobbingu,
- ochrany oznamovatelů,
- aktualizace rezortního interního protikorupčního programu Ministerstva financí,
- omezení fenoménu otáčivých dveří mezi veřejnou správou a herním průmyslem,
- dobrovolného vytvoření protikorupčního programu společností herního průmyslu,
- analýzy implementace nově přijatého zákona o hazardních hrách
- sledování sponzoringu ze strany herního průmyslu v oblasti financování politických stran a hnutí
- a transparentního způsobu nastavování regulace ve formě obecně závazných vyhlášek na úrovni obcí.

4.1.3 Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí

Poradním orgánem vlády pro oblast korupce byla ustanovena devatenáctičlenná Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, jejímž předsedou je MLP. Tento poradní orgán je složený ze zástupců ministerstev, správních úřadů a jiných orgánů veřejné moci, nestátních neziskových organizací, místní samosprávy, akademické obce, profesních komor zřízených ze zákona a Hospodářské komory, OČTŘ a odborné veřejnosti. Na základě svého statutu²³ se Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí zaměřuje zejména na svou koordinační a vyhodnocovací roli u protikorupčních opatření, na spoluvytváření koncepčních vládních protikorupčních dokumentů a na posuzování korupčních rizik v legislativních i nelegislativních dokumentech předkládaných vládě. V rámci posuzování korupčních rizik pak Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí přijímá svá stanoviska²⁴ s návrhy relevantních změn a s doporučením vládě, zda materiál schválit, neschválit, případně schválit po zapracování připomínek. Stanoviska Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí na jednáních prezentuje MLP jako její předseda.

4.1.4 Oddělení boje s korupcí Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR

Odborným útvarům v rámci gesce MLP zabývajícími se protikorupční agendou je Oddělení boje s korupcí Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR. Oddělení boje s korupcí kromě své koordinační, analytické a koncepční role v oblasti vládní protikorupční politiky odborně i administrativně zabezpečuje fungování Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí

²³ Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/Statut-Rady-vlady-pro-koordinaci-boje-s-korupci---aktualni-zneni.pdf>

²⁴ Stanoviska Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/cz/rada-vlady/stanoviska-rady/stanoviska-rady-143139/>

a jejích pracovních komisí. V rámci mezinárodního působení je Oddělení boje s korupcí považováno za preventivní protikorupční orgán dle článku 6 Úmluvy OSN proti korupci a rovněž v rámci EU je členem Evropské protikorupční sítě (EACN). Ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem vnitra se zástupci Oddělení boje s korupcí rovněž účastní relevantních jednání Skupiny států proti korupci Rady Evropy (dále též „GRECO“) nebo jednání Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích OECD. Oddělení boje s korupcí je rovněž v rámci gesce MLP koordinátorem a kontaktním bodem mezinárodní iniciativy Partnerství pro otevřené vládnutí (dále též „OGP“), kdy závazky učiněné v rámci národních akčních plánů České republiky pro OGP obsahují často aspekt zvyšování transparentnosti, a logicky tak přispívají k úsilí České republiky v boji proti korupci.

4.2 Ministerstva

4.2.1 Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti (dále též „MSp“) hraje důležitou roli při protikorupčních aktivitách na mezinárodní úrovni a je gestorem protikorupčních Úmluv Rady Evropy, OECD a OSN. Zástupci MSp vedou proto delegace u tří nejdůležitějších mezinárodních protikorupčních orgánů: Skupiny států proti korupci Rady Evropy (GRECO), Pracovní skupiny OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních transakcích a Implementační hodnotící skupiny UNCAC.

MSp bylo gestorem transpozice směrnice EU,²⁵ podle které jsou členské státy povinny přijmout nezbytná opatření umožňující úplnou nebo částečnou konfiskaci majetku náležejícího osobě odsouzené za trestný čin, který může přímo či nepřímo vést k majetkovému prospěchu, pokud soud na základě okolností případu má za to, že daný majetek pochází z trestné činnosti (tzv. rozšířené konfiskace). Došlo k plné transpozici směrnice do zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, tím, že rozšířené konfiskace dle citované směrnice byly implementovány do nového ochranného opatření zabránění části majetku.

Vzhledem k tomu, že MSp se s účinností od 1. září 2017 stalo ústředním správním úřadem pro oblast střetu zájmů, vznikl zde odbor střetu zájmů, který se stal věcným garantem a odpovědným útvarem za evidenční, kontrolní, dohledovou a metodickou činnost v oblasti střetu zájmů.

²⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.127.01.0039.01.CES&toc=OJ:L:2014:127:TOC

MSp také připravilo návrh zákona, který vedle občanského soudního řádu novelizuje zákon o soudech a soudcích tím, že přináší zavedení automatického generátoru přidělování insolvenčních věcí na soudech, který oproti současné právní úpravě vyloučí možnost ovlivnit, který soudce, senát nebo soudní oddělení bude napadnutou věc řešit, čímž přispěje ke snížení korupčního rizika na soudech. Dne 4. 9. 2017 byla novela podepsána prezidentem, přičemž její část týkající se automatického generátoru přidělování nabyde účinnosti prvním dnem osmnáctého kalendářního měsíce následujícího po jejím vyhlášení ve Sbírce zákonů.²⁶

Dalším důležitým protikorupčním opatřením, které má zmíněná novela zákona o soudech a soudcích přinést, je také zrušení zvláštní příslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 2 pro trestné činy způsobené v dopravě.

Zatím neúspěšná byla snaha posílit nezávislost státního zastupitelství, což vyplývá jak z programových a protikorupčních dokumentů vlády, tak i z mezinárodních závazků ČR (Evropská komise, GRECO, OECD). Vláda schválila návrh nového zákona o státním zastupitelství předložený MSp, ale v Poslanecké sněmovně nebyl následně projednán ani v 1. čtení.²⁷

4.2.2 Ministerstvo vnitra

Ministerstvu vnitra (dále též „MV“) vzhledem k rozsahu jeho působnosti náleží jedna z nejdůležitějších rolí v boji s korupcí především na celostátní úrovni.

V gesci MV došlo k významnému pokroku v oblasti přístupu k informacím. Do zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, byly nově explicitně zakotveny způsoby poskytování vyžádaných informací, což napomůže k efektivnějšímu zveřejňování informací veřejného sektoru a jejich opakovanému použití, a to především díky povinnosti zveřejňovat informace ve strojově čitelné podobě a v souladu se standardem otevřených dat, pokud to je možné a vhodné. Seznam datových sad zveřejněných jako otevřená data obsahuje nařízení vlády č. 425/2016 Sb.

MV postupuje v oblasti zpřístupnění dat a informací veřejné správy občanům na internetu v souladu s mezinárodními požadavky na otevřená data. S dostatečnou nabídkou dat veřejné správy v otevřené podobě mohou vznikat analýzy a aplikace s cílem zprůhlednění

²⁶ *Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony.* Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=987>

²⁷ *Zákon o státním zastupitelství.* Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=789>

fungování veřejných institucí, zvyšování efektivity fungování státních institucí a zkvalitnění veřejných služeb. Otevřená data byla zakotvena do českého legislativního systému v září 2016 mj. novelou zákona o svobodném přístupu k informacím. Nově je definován pojem otevřená data. Národní katalog otevřených dat²⁸ je veden jako informační systém veřejné správy a slouží jako centrální místo systému otevřených dat veřejné správy ČR.

Transparentnost a hospodárné nakládání s majetkem státu pomůže zajistit zřízení registru smluv. MV bylo zákonem č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), určeno za správce informačního systému registru smluv, jehož ostrý provoz byl spuštěn ke dni 1. července 2016. Informační systém se podařilo vybudovat v rekordně krátké době za nízké náklady (1,2 mil. Kč). Dále MV vytvořilo dvě metodické příručky k registru smluv²⁹ a uskutečnilo seznámení s nimi ve všech krajích.

Dále MV ve spolupráci s MLP připravilo novelu zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, která byla publikována pod č. 302/2016 Sb.³⁰ Neprůhledné financování politických stran a volebních kampaní vytvářelo velký potenciál pro korupci a napojení politických stran na skryté zájmové struktury. Přijetím změn je zvýšena transparentnost financování politických stran a hnutí, čímž jsou mj. naplňována doporučení Skupiny států proti korupci GRECO. Dochází k významným změnám podmínek pro vedení volebních kampaní a ke zřízení Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí.

MV (společně s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem financí) v současné době zpracovává Sektorovou analýzu zaměřenou na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupcí. K rozvoji občanské společnosti

²⁸ Národní katalog otevřených dat: Datové sady. MINISTERSTVO VNITRA. *Portál veřejné správy* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/rejstriky/data/97898/>

²⁹ *Metodický návod k aplikaci zákona o registru smluv*. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-navod-k-aplikaci-zakona-o-registru-smluv-jez-slouzi-k-zakladni-orientaci-v-problematice-a-prinasi-zakladni-odpovedi-na-casto-kladene-dotazy.aspx>
Metodický návod aplikace zákona o registru smluv (soukromoprávní část). Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodika-k-aplikaci-zakona-o-registru-smluv-soukromopravni-cast.aspx>

³⁰ Zákon, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 117, číslo 302. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38077>

příspěvá, že MV vede národní dotační titul v oblasti prevence korupčního jednání³¹, o který se mohou ucházet nevládní neziskové organizace.

MV zajišťuje v souvislosti s implementací zákona č. 234/2014 Sb. o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, srovnání práv a povinností státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků. V roce 2017 byla k tomuto tématu ustavena neformální pracovní skupina.

4.2.3 Ministerstvo financí

Ministerstvu financí (dále též „MF“) náleží významná úloha v oblasti zvýšení transparentnosti majetku, finančních toků a hospodárného nakládání s veřejným majetkem. MF připravilo návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku, který byl ve sbírce zákonů publikován pod č. 321/2016 Sb.³² Tento zákon o prokazování původu majetku byl implementován v rámci Finanční správy ČR. Dojde tak k zefektivnění stávajících nástrojů daňového práva při odhalování zatajovaných příjmů a jejich zdanění. Přijetím zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů³³, došlo k prvnímu kroku v zavedení nového účinného nástroje v boji s korupcí. MF ve spolupráci s MSp připravilo návrh zákona, který přispěje k zajištění rozkrývání nejasné vlastnické struktury. Novela zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, publikovaná pod č. 368/2016 Sb.³⁴, představuje významné protikorupční opatření zajišťující zejména transparentnost (znalost informací) o skutečných vlastnících obchodních společností ve formě prozatím neveřejného rejstříku. Vládou byla rovněž schválena Metodika veřejného nakupování³⁵ připravená MF ve spolupráci s MMR, která má sice pouze doporučující charakter, ale přesto má za cíl posílit transparentnost při hospodaření s veřejnými prostředky.

MF připravilo návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o řízení a kontrole veřejných financí³⁶,

³¹ Národní dotační titul - korupce. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/narodni-dotacni-titul-korupce.aspx>

³² Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 125, číslo 321. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38089>

³³ Zákon o centrální evidenci účtů. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 117, číslo 300. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38077>

³⁴ Zákon, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 147, číslo 368. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61287>

³⁵ *Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání*. Praha, 2016. Dostupné také z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Metodika_2016_Metodicky-pokyn-CHJ-c-3.pdf

³⁶ *Návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí*. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=1001>

kteří nahradí dosud platný zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Návrh zákona byl vrácen do Poslanecké sněmovny Senátem 17. srpna 2017. Návrh zákona již nebyl znovu Poslaneckou sněmovnou dne 5. září 2017 přijat a legislativní proces tím byl ukončen. . Nevyřešena zůstala otázka závazných pravidel pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků. MF zpracovalo návrh věcného záměru zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu. Na základě tohoto vládou schváleného věcného záměru byl zpracován návrh paragrafovaného znění tohoto nominačního zákona. Návrh uvedeného zákona vláda na svém jednání 5. dubna 2017 neschválila.³⁷

4.2.4 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále též „MMR“) hraje důležitou roli v problematice prevence korupce ve veřejných zakázkách. V posledních letech se zabývalo přípravou zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, a jeho zavedením do praxe. K tomu připravilo prováděcí právní předpisy a související metodiky, které přispívají k výraznému snížení prostoru pro korupční jednání. MMR zároveň navrhlo komplexní modulární vzdělávací program k zadávání veřejných zakázek, který je prostřednictvím spoluautorů nové legislativy realizován v rámci Akademie veřejného investování.

Návazně na proces uvádění zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe MMR zaměřilo pozornost na proces elektronizace veřejných zakázek jako na proces přispívající k hospodárnějšímu nakládání s majetkem státu a ke zvýšení transparentnosti v rámci celého procesu zadání veřejné zakázky. MMR dále v této oblasti připravilo materiál „Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020, vyhodnocení efektivity fungování a návrh dalšího postupu využívání elektronických tržišť veřejné správy a návrh povinného používání NEN“, který byl vládou schválen. MMR rovněž shromáždilo v průběhu roku 2016 data pro zpracování evaluace Strategie pro boj s podvodem a korupcí při čerpání fondů v rámci Společného strategického rámce v období 2014–2020. Vyhodnocení získaných dat bude předloženo do konce roku 2018.

4.2.5 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v rámci svého zapojení do vládní protikorupční politiky zařadilo protikorupční vzdělávání do nabídky Národního institutu dalšího vzdělávání a posílilo důraz na protikorupční výuku v rámcových vzdělávacích programech. Připraven byl vzdělávací program „Jak se vypořádat s tématem korupce ve výuce“.

³⁷ *Návrh zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu a o změně zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů, (nominační zákon).* Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAFJDU3W4>

4.3 Samospráva

Jelikož se výskyt korupce neomezuje pouze na centrální úroveň, ale je rozšířen do všech oblastí veřejné správy, jsou významnými aktéry boje s korupcí rovněž obce a kraje jako územní samosprávné celky České republiky. Na lokální úrovni se korupce může vyskytovat jak v jejich samostatné působnosti, například ve veřejných zakázkách, tak v působnosti přenesené, např. v průběhu stavebního řízení. Nejen z tohoto důvodu se obce a kraje relevantních protikorupčních aktivit účastní a rovněž jsou prostřednictvím Svazu měst a obcí ČR a Asociace krajů ČR zastoupeny v Radě vlády pro koordinaci boje s korupcí, kde mají možnost, aby se vyjádřily a uplatnily připomínky k legislativním i nelegislativním opatřením v boji proti korupci přijímaným na vládní úrovni. Na úrovni obcí a krajů rovněž probíhá vzdělávání zaměstnanců a zvyšování jejich povědomí o problematice korupce vyskytující se na místní úrovni a o existenci již přijatých a fungujících etických kodexů zaměstnanců ve veřejné správě.

4.4 Orgány činné v trestním řízení

4.4.1 Státní zastupitelství

Státní zastupitelství zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení a vykonává i další úkoly, stanoví-li tak zákon. Klíčové otázky spojené s postavením, působností, organizací a správou státního zastupitelství jsou upraveny zvláště v zákoně č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů. Dlouho očekávaný nový zákon o státním zastupitelství dosud nebyl přijat, neboť vládní návrh zákona nebyl v Poslanecké sněmovně projednán ani v 1. čtení, stejně jako k němu doprovodná legislativa. K nejvýznamnějším změnám, které měla tato nová právní úprava přinést v kontextu boje proti korupci, patří posílení nezávislosti státního zastupitelství, zvýšení efektivity řízení státního zastupitelství, zavedení funkčního období vedoucích státních zástupců, centralizace vyšetřování závažné hospodářské, finanční a korupční kriminality, minimalizace rizika nežádoucího ovlivňování státního zastupitelství a státních zástupců a dále posílení efektivní specializace státního zastupitelství na případy závažné hospodářské, majetkové a korupční kriminality. Při absenci nové právní úpravy tak došlo alespoň ke změně vyhlášky jednacího řádu státního zastupitelství a tím posílení role obou vrchních státních zastupitelství, která se závažnou hospodářskou a finanční trestnou činností v současnosti zabývají. Nově jim byla dána kompetence vyšetřovat teroristickou trestnou činnost.

4.4.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu

Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV vznikla sloučením dvou útvarů s celorepublikovou působností, a to Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV

a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality SKPV, dne 1. srpna 2016. NCOZ SKPV je výkonným pracovištěm služby kriminální policie a vyšetřování s působností na celém území České republiky.

K 1. lednu 2017 byla schválena nová organizační struktura. Vznikla tak sekce finanční kriminality, která byla personálně posílena. Cílem útvaru je i průběžné posilování organizačních článků, které se věnují hospodářské trestné činnosti a kybernetické kriminalitě.

Sekce závažné hospodářské trestné činnosti a korupce NCOZ se zaměřuje na odhalování, prověřování a vyšetřování nejzávažnější hospodářské trestné činnosti a korupce v souvislosti s majetkovými zájmy státu a jeho rozpočtem, správou veřejného majetku, finančními zájmy Evropské unie, bankovním sektorem, cennými papíry a u vybraných ústavních a veřejných činitelů.

Za dobu své existence, od srpna 2016 do 31. 7. 2017, NCOZ zajistila v rámci trestního řízení majetek v hodnotě 4 miliard korun. V uvedeném období NCOZ zahájila přes 100 trestních řízení a obvinila 492 osob.

4.4.3 Daňová Kobra

Daňová Kobra je společný tým Národní centrály organizovaného zločinu, Generálního finančního ředitelství a Generálního ředitelství cel, který vznikl v dubnu 2014. Členové týmu společně bojují proti daňovým únikům a daňové kriminalitě, a to především v oblasti daně z přidané hodnoty a spotřební daně.

Nastavená spolupráce jednotlivých složek Daňové Kobry umožňuje včas identifikovat, odhalovat a potírat daňové úniky. Hlavním cílem fungování společného týmu je zajištění řádného výběru daní, vrácení nezákonně získaných prostředků do státního rozpočtu a postih pachatelů. Činnost Daňové Kobry rovněž v rámci své činnosti přispívá k identifikaci, odhalování a potírání korupce.

Za rok 2016 Daňová Kobra uchránila státnímu rozpočtu ČR částku 3,38 miliardy korun. Od počátku roku 2017 do konce července 2017 to pak bylo 991 miliónů korun.

4.4.4 Generální inspekce bezpečnostních sborů

Hlavním předmětem činnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále též „GIBS“) je vyhledávání, odhalování, prověřování a vyšetřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin v rámci Policie České republiky, Celní správy České republiky, Vězeňské služby České republiky a GIBS v souladu se zněním zákona č. 341/2011 Sb., o Generální

inspekci bezpečnostních sborů. GIBS dále provádí zkoušku spolehlivosti vůči příslušníkům a zaměstnancům uvedených bezpečnostních sborů, sleduje a vyhodnocuje informace o protiprávní činnosti příslušníků bezpečnostních sborů, navrhuje preventivní opatření proti takové činnosti a vydává metodická doporučení pro činnost jednotlivých bezpečnostních sborů.

Dle vnitřní analýzy GIBS „Vyhodnocení zkoušek spolehlivosti – analýza pro případné rozšíření zkoušek na další osoby působící v orgánech veřejné moci“, kterou vláda vzala na vědomí dne 20. října 2016, zkoušky spolehlivosti za sedm let provádění ukázaly, že jsou velmi účinným preventivním nástrojem nejen v boji proti korupci, v oblasti dodržování zákonů a služebních předpisů, ale i v posilování integrity příslušníků a zaměstnanců bezpečnostních sborů. Za sledované období bylo provedeno celkem 227 zkoušek spolehlivosti. Bylo zjištěno celkem 27 případů podezření z protiprávního jednání, která byla následně řešena buď zahájením úkonů trestního řízení, nebo v kázeňském řízení. Zkoušky spolehlivosti mají obecně velmi vysoký preventivní účinek mezi příslušníky a zaměstnanci bezpečnostních sborů.

Poslední zpráva o činnosti GIBS z roku 2016 uvádí, že GIBS v tomto roce dokumentovala celkem 19 trestných činů vykazujících znaky korupčního jednání. V těchto případech došlo ve smyslu ustanovení § 160 odst. 1 trestního řádu k zahájení trestního stíhání, buď samostatně, nebo v jednočinném souběhu. K nejčastějším formám korupčního jednání v bezpečnostních sborech (v přímé souvislosti s ust. § 329 trestního zákoníku – zneužití pravomoci úřední osoby) patří předávání informací za úplatu či protislužbu, neoprávněné lustrace v informačních systémech, ovlivňování řízení v nezákonný prospěch, spolupráce na vydírání osob (zejména podnikatelů), nelegální pronášení předmětů do věznice a přijetí úplatku za neřešení dopravního deliktu.

Trestní stíhání bylo zahájeno celkem vůči 13 osobám. Z toho se jednalo o 1 příslušníka policie, 2 příslušníky vězeňské služby a 10 civilních osob, jejichž trestná činnost souvisela s trestnou činností příslušníků bezpečnostních sborů v působnosti GIBS.

4.5 Nezávislé kontrolní instituce

4.5.1 Nejvyšší kontrolní úřad

Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen „NKÚ“) je nezávislým orgánem, zřízeným dle čl. 97 Ústavy ČR, za účelem kontroly hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu. Úkolem NKÚ je primárně ochrana majetku státu, ale zároveň tento úřad poskytuje zpětnou vazbu tvůrcům a vykonavatelům politik státu, aby věděli, jak a za jakou cenu se tyto politiky podařilo naplnit, do jaké míry byly účinné a jaké měly ekonomické a další dopady.

Výstupy z kontrolní a analytické činnosti NKÚ mají napomáhat zlepšování finančního řízení státu. NKÚ tak formuluje doporučení s cílem zajistit pozitivní dopady nejen na systém řízení státu, ale především na hospodárné, účelné a efektivní využívání finančních prostředků a majetku státu.

Poslání NKÚ, a jeho nezávislé postavení, z něho činí významného aktéra v boji proti korupci, zejména při identifikaci pochybení při nakládání s veřejnými prostředky, za kterými se může skrývat některá z forem korupce nebo její ekonomické dopady. Jak vyplývá z výročních zpráv za roky 2014³⁸, 2015³⁹ a 2016⁴⁰ NKÚ dlouhodobě upozorňuje na fenomény, které mohou potenciálně vytvářet prostředí vhodné pro různé formy korupce. Jedná se zejména o tyto jevy:

- nekonceptnost a závažné chyby v řízení a kontrole při poskytování podpory ve vybraných politikách státu;
- neúčelné a nehospodárné nakládání s majetkem;
- omezování vlivu konkurenčního prostředí při zadávání zakázek státem a vysoký podíl veřejných zakázek zadávaných mimo veřejnou soutěž;
- nekonceptní rozvoj ICT a nedosažení plánovaných přínosů eGovernmentu, nevyužívání potenciálu projektů elektronizace veřejné správy;
- nespolehlivost vykazovaných údajů státu pro monitoring a řízení veřejných financí;
- absence konkrétních a měřitelných cílů respektujících potřebnost podpory a kontrola vynaložených peněžních prostředků z hlediska jejich účelnosti a efektivnosti;
- složitost procesů poskytování dotací;
- nízká úroveň finančního řízení a vnitřního kontrolního systému institucí.

Od roku 2015 bylo předloženo několik návrhů na rozšíření kompetencí a působnosti NKÚ na veškeré výdaje veřejných rozpočtů, tedy i obcí, krajů, právnických osob veřejnoprávní povahy, obchodních korporací s majetkovou účastí státu atd. Bohužel příslušná změna Ústavy ČR a novela zákona o NKÚ zatím nenachází dostatečnou politickou podporu v parlamentu, kde se naposledy v červenci 2017 nenašel dostatek poslanců, kteří by zmíněné změny dokázali dostat na program schůze Poslanecké sněmovny.

³⁸ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2014*. Praha, 2015. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2014.pdf>

³⁹ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2015*. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2015.pdf>

⁴⁰ NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2016*. Praha, 2017. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2016.pdf>

4.5.2 Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí

Transparentnost financování politických stran a hnutí má od 1. 1. 2017 posílit nově zřízený Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (dále jen „ÚDHPSH“). Oblast financování politických stran a volebních kampaní byla opakovaně předmětem kritiky ze strany nevládních a mezinárodních organizací.

Strategické dokumenty vlády pro boj s korupcí již od roku 2012 deklarovaly nutnost posílit transparentnost financování politických stran a hnutí a projektovaly zřízení instituce dohledu nad hospodařením politických stran se sankční pravomocí. Výsledkem těchto snah bylo zřízení ÚDHPSH. Úřad byl zřízen novelou (zákon č. 302/2016 Sb.) zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, tedy zákona č. 424/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů⁴¹. Tato novela, kromě zřízení ÚDHPSH, zavedla mimo jiné též finanční limity financování politických stran. Zákonem č. 322/2016 Sb., který se novelizovaly volební zákony⁴², byla ÚDHPSH svěřena i dohledová pravomoc nad financováním volebních kampaní.

Úřad, mimo jiné, vykonává dohled nad hospodařením stran a hnutí, zkoumá úplnost výročních finančních zpráv stran a hnutí a zveřejňuje jejich obsah na svých internetových stránkách, je oprávněn ukládat sankce za nedodržení povinností uložených zákonem o sdružování v politických stranách a politických hnutích a předkládá výroční zprávu o své činnosti.

4.6 Zpravodajské služby

4.6.1 Bezpečnostní informační služba

Bezpečnostní informační služba (dále jen „BIS“) je zpravodajská instituce českého státu, která působí uvnitř jeho území. Službu řídí a kontroluje vláda ČR a její fungování upravuje zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě. Služba je bezpečnostním sborem, její příslušníci jsou ve služebním poměru, mají služební hodnosti a hodnostní označení a jsou oprávněni držet a nosit služební zbraň. Použití zbraň mohou ale pouze v případech nutné obrany a krajní nouze, stejně jako kterýkoliv občan.

⁴¹ Zákon, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 117, číslo 302. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38077>

⁴² Zákon, kterým se mění volební zákony a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 126, číslo 322. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61193>

Oblasti, kterými se BIS zabývá, vymezuje zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách ČR. Zjištěné informace BIS předává prezidentu republiky, vládě (předsedovi vlády a jednotlivým ministrům), státním a policejním orgánům. Jako instituce je přísně apolitická, nemá represivní pravomoc – nemůže zadržet, zatýkat ani vyslýchat. Při své činnosti důsledně dbá lidských práv a svobod, a je-li nucena je narušit, děje se tak vždy podle zákonem stanovených pravidel. V oblasti boje proti korupci BIS postupuje v souladu se stanovenými prioritami, spolupracuje s Policií České republiky a dalšími příslušnými orgány.

4.6.2 Finanční analytický úřad

Finanční analytický úřad (dále jen „FAÚ“) je novým správním úřadem v podřízenosti Ministerstva financí, který plní funkci finanční zpravodajské jednotky pro Českou republiku. Vznikl dne 1. 1. 2017 a je právním nástupcem odboru 24 – Finančně analytického útvaru Ministerstva financí, který zanikl ke dni 31. 12. 2016. FAÚ vznikl na základě novely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,⁴³ a proto je jeho zaměření na oblast boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu zřejmé.

FAÚ přijímá a analyzuje oznámení o podezřelých obchodech od povinných osob a dalších podnětů. Tato oznámení analyzuje a v případech, že FAÚ zjistí skutečnost, které nasvědčují spáchání trestného činu, podá trestní oznámení Policii ČR. Trestní oznámení ovšem není jediným výstupem. FAÚ může rovněž relevantní skutečnosti sdílet s Finanční správou České republiky, Celní správou České republiky, zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami a s dalšími příslušnými institucemi, jako jsou například zpravodajské služby.

Mimo analytické činnosti se FAÚ rovněž věnuje výkonu správního dozoru nad povinnými osobami ve smyslu § 2 zák. č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a je rovněž orgánem koordinujícím implementaci mezinárodních sankcí ve smyslu zák. č. 69/2006 Sb., o implementaci mezinárodních sankcí. FAÚ dále spolupracuje se zahraničními partnerskými zpravodajskými jednotkami z celého světa. V neposlední řadě FAÚ koordinuje proces posouzení rizik legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu na úrovni České republiky, a to ve spolupráci s povinnými osobami, Českou národní bankou, orgány činnými v trestním řízení a ostatními zainteresovanými státními orgány.

⁴³ Zákon, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 147, číslo 368. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61287>

4.7 Nestátní neziskové organizace

4.7.1 Transparency International ČR

Transparency International Česká republika (dále jen „TI ČR“) je nevládní neziskovou organizací, jejímž posláním je mapovat stav korupce v ČR a svou činností přispívat k jejímu omezování. TI ČR patří k mezinárodní síti nevládních organizací Transparency International, která do řešení problematiky korupce zapojuje všechny aktéry – občanskou společnost, soukromý sektor i vládní instituce.

Transparency International v rámci své analytické a publikační činnosti každoročně zpracovává pro většinu zemí světa Index vnímání korupce ve veřejném sektoru⁴⁴ s použitím stupnice 0–100, kde 100 označuje zemi téměř bez korupce a 0 znamená vysokou míru korupce. Index vnímání korupce ve veřejném sektoru je mezinárodně uznávaným nástrojem pro porovnání míry korupce v různých zemích.

TI ČR se zaměřuje na tři hlavní oblasti činnosti: poskytuje právní poradenství a odborné konzultace, provádí investigativní, analytickou a publikační činnosti a prosazuje protikorupční legislativu. Mezi témata, kterým se TI ČR ve své činnosti věnuje, patří:

- *mapování korupce;*
- *profesionální státní správa;*
- *jasné majetkové vazby;*
- *otevřené financování politických stran;*
- *transparentní veřejné zakázky;*
- *otevřená a kvalitní územní samospráva;*
- *nezávislé a důvěryhodné státní zastupitelství;*
- *hospodárnost veřejných rozpočtů;*
- *ochrana oznamovatelů (whistleblowing).*

4.7.2 Rekonstrukce státu

Projekt Rekonstrukce státu⁴⁵ byl iniciován spolkem Frank Bold Society, konkrétně jeho sekci Odpovědný stát, a zapojila se do něho téměř dvacíťka nevládních organizací, které se zabývají otázkami dobrého vládnutí, transparentnosti a odpovědnosti veřejné správy. Členské organizace na společných čtvrtletních zasedáních vytyčují strategické cíle další činnosti. Jednotlivé členské organizace se pak dle svého zaměření podílejí na práci odborných skupin, kampaních nebo např. monitoringu činnosti politiků.

⁴⁴ Corruption Perceptions Index 2016. *Transparency International* [online]. 2016 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

⁴⁵ *Rekonstrukce státu* [online]. 2013 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs>

Řízení celého projektu má na starosti organizace Frank Bold (viz níže). Tým tvořený projektovými manažery, právníky i marketéry navrhuje a realizuje veřejné kampaně, sleduje legislativní proces, připravuje podklady pro politiky, projednává s nimi návrhy zákonů, organizuje akce a koordinuje pracovní skupiny. Rekonstrukce státu se zaměřila především na 9 témat v oblasti odpovědného a transparentního vládnutí:

- *financování politických stran a předvolebních kampaní;*
- *majetková přiznání politiků a střet jejich zájmů;*
- *zrušení anonymních akcí;*
- *zveřejňování smluv na internetu;*
- *nominace osob do orgánů státních firem;*
- *odpolitizování státní správy;*
- *reforma fungování státního zastupitelství;*
- *transparentní legislativní proces bránící začleňování do legislativních návrhů odstavce s nesouvisející materií;*
- *rozšíření pravomocí NKÚ i na hospodaření obcí, krajů a obchodních korporací s majetkovou účastí státu.*

V červnu 2017 Rekonstrukce státu zveřejnila vlastní hodnocení⁴⁶, které z platformou doporučených legislativních změn byly implementovány do právního řádu. Rekonstrukce státu nadále spatřuje nedostatky v oblasti odpolitizování státní správy, postrádá rozšíření pravomocí NKÚ na veškeré veřejné rozpočty, kritizuje absenci regulace nominace osob do dozorčích orgánů státních firem na základě odbornosti a není spokojená s reformou státního zastupitelství, pokud jde o jeho nezávislost.

4.7.3 Oživení

Oživení⁴⁷ je spolkem prosazujícím principy odpovědnosti a transparentnosti ve veřejné správě a rozvoj aktivního občanství. *Zaměřuje se na potírání systémové korupce a nehospodárného jednání ve veřejné správě a zvyšování transparentnosti veřejného sektoru.*

Mezi činnosti spolku patří poskytování právního a expertního poradenství, zpracování, vydávání a distribuce odborných analýz, pořádání seminářů, přednášek a konferencí,

⁴⁶ Protikorupční zákony v tomto volebním období: 5 z 9 námi podporovaných přináší důležité změny. *Rekonstrukce státu* [online]. 2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs/archiv-novinek/11623-protikorupcni-zakony-v-tomto-volebnim-obdobi-5-z-9-nami-podporovanych-prinasi-dulezite-zmeny>

⁴⁷ *Bezkorupce: Oživení* [online]. 2016 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.bezkorupce.cz/>

organizování kampaní, petičních aktivit a veřejných debat, praktické spolupráce s jinými subjekty na národní i mezinárodní úrovni. Oživení se soustředí na následující témata:

- *právo na informace;*
- *zadávání veřejných zakázek;*
- *střet zájmů;*
- *dotace;*
- *rozhodování a hospodaření obcí;*
- *analýza radničních periodik;*
- *ochrana oznamovatelů (whistleblowing);*
- *manipulace volebních výsledků;*
- *městské obchodní korporace.*

4.7.4 Frank Bold

Frank Bold je sdružením právnických osob. Frank Bold funguje na bázi stálého partnerství mezi společnostmi s ručením omezeným (advokátní kancelář Frank Bold advokáti s.r.o.) a spolkem (Frank Bold Society, z. s.). Frank Bold Society, z. s., bezplatně využívá zázemí advokátní kanceláře a má jistý základní příjem, neboť advokátní kancelář mu každý rok daruje část svého zisku. Advokátní kancelář své zisky investuje do společensky prospěšných cílů spolku.

V oblasti boje s korupcí je Frank Bold především iniciátorem a koordinátorem projektu Rekonstrukce státu (viz výše). Dále se zaměřuje na oblast odpovědného vládnutí, kdy na úrovni obcí a měst poskytuje právní podporu úředníkům a zastupitelům, jak postupovat v souladu se zákony a plnit jejich závazky vůči občanům, zejména povinnost postupovat při správě obecního majetku s péčí řádného hospodáře. Frank Bold rovněž pořádá školení a poskytuje podporu v souvislosti se zaváděním registru smluv.

4.7.5 Nadační fond proti korupci

Nadační fond proti korupci⁴⁸ byl zřízen na počátku roku 2011 a jeho základním posláním je podpora etických hodnot a protikorupčního étosu v demokratické společnosti, podpora projektů odhalujících korupci ve veřejné správě s rozsáhlým ekonomickým dopadem a podpora oznamovatelů korupce. Nadační fond proti korupci směřuje své aktivity do oblastí:

- *analýzy korupce, zejména na základě podnětů přijatých od veřejnosti, přičemž vytčenými prioritami jsou: zdravotnictví, energetika, dopravní infrastruktury a soudnictví;*

⁴⁸ *Nadační fond proti korupci* [online]. 2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.nfpc.cz/>

- *etiky, kdy fond upozorňuje na případy oznamovatelů (whistleblowerů) – občanů, kteří se nebáli upozornit na korupci bez ohledu na osobní následky, a zaměřuje se na programy na jejich morální i finanční podporu prostřednictvím grantů;*
- *legislativy, ve které se fond soustředí zejména na zvýšení transparentnosti podnikání v oblasti veřejných zakázek a úsilí o zavedení rejstříku konečných vlastníků;*
- *Nadační fond proti korupci participuje na projektu Rekonstrukce státu.*

4.8 Akademická sféra

Role akademické sféry v procesu identifikace oblastí s korupčním potenciálem, navrhování možných protikorupčních opatření a hodnocení jejich účinnosti zcela jistě není opominutelná. Vědci, kteří se, ať už přímo, nebo nepřímo, zabývají problematikou korupce v různých oblastech, prezentují své výstupy v rámci České republiky několika možnými způsoby. Prvním a nejtypičtějším způsobem je publikace vědeckých článků v odborných časopisech a publikace delších statí jako monografií⁴⁹, druhým způsobem je jejich odborné působení v rámci projektů nestátních neziskových organizací (např. již zmíněný Protikorupční barometr, projekt EuroPAM nebo PolitickeFinance.cz). V neposlední řadě se činnost zástupců akademické sféry prolíná s jejich působením přímo ve veřejné správě nebo v relevantních poradních orgánech vlády, jakým je např. Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, a v jejich pracovních komisích.

4.9 Podnikatelská sféra, obchodní komory, profesní komory

V neposlední řadě mezi významné aktéry boje s korupcí můžeme zařadit jednotlivé subjekty podnikatelské sféry, různé průmyslové svazy, obchodní a profesní komory zřízené ze zákona nebo Hospodářskou komoru ČR. Tito aktéři, kteří jsou na jedné straně ovlivňováni přijatou regulací ze strany státu, si nicméně dobrovolně a ze své vlastní vůle vytvářejí systémy pro řízení rizik, compliance programy, pravidla etiky nebo přímo interní protikorupční programy. Kromě morálního aspektu je zde neméně důležitým aspekt ekonomický, kdy následkem korupčního jednání mohou vznikat soukromým subjektům značné ekonomické škody včetně škod reputačních, které mají mnohdy na ekonomickou situaci subjektů značný vliv. Z těchto

⁴⁹ DVORÁKOVÁ, Vladimíra. (Ne)budování státu: proč se po roce 1989 stát nebudoval a proč jej nebudujeme ani nyní. *Politologická revue*. Praha, 2014, 20/2014(2), 19-39. ISSN 1211-0353.
DVORÁKOVÁ, Vladimíra. *Rozkládání státu*. Praha: Universum, 2012. ISBN 978-80-242-3488-5.
KLÍMA, Michal. *Od totality k defektní demokracii: privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Praha: Slon, 2015. Politické systémy. ISBN 978-80-7419-139-8.
KRČÁL, Petr a Vladimír NAXERA. Vztah korupčního jednání a státního aparátu. *Politologická revue*. Praha, 2015, 21/2015(2), 73-93. ISSN 1211-0353.
KUBOVÁ, Radana. *Regulace lobbingu v institucích Evropské unie: Odraz regulačních schémat Komise a Parlamentu ve společném regulačním mechanismu*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Doc. PhDr. Markéta Pitrová, Ph.D.
MÜLLER, Karel B., Šárka LABOUTKOVÁ a Petr VYMĚTAL. *Lobbing v moderních demokraciích*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3165-0.

důvodů výše zmíněné subjekty spolupracují i s veřejnou správou na vytváření a uskutečňování protikorupčních opatření, např. v rámci veřejných konzultací v průběhu legislativního procesu nebo svou účastí v Radě vlády pro koordinaci boje s korupcí.

Shrnutí: Aktéry boje s korupcí lze rozdělit do několika skupin, které však v řadě případů fungují ve vzájemné interakci a provázanosti. Mezi státní aktéry patří instituce koordinující protikorupční agendu, ministerstva, územní samosprávné celky, orgány činné v trestním řízení, nezávislé kontrolní instituce a zpravodajské služby. Mezi nestátní aktéry lze zařadit nevládní neziskové organizace působící v oblasti boje s korupcí a akademickou sféru. V hospodářské sféře protikorupční aktivity vyvíjejí profesní komory zřízené ze zákona, oborové organizace a obchodní společnosti. Přehled se zaměřuje pouze na nejvýznamnější z aktérů boje proti korupci.

5 Mezinárodní závazky v oblasti boje s korupcí

Cílem této části materiálu je shrnout nejdůležitější mezinárodní závazky České republiky v rámci boje s korupcí a doporučení, která z nich pro Českou republiku plynou nebo plynula v minulosti.

5.1 Evropská unie – Evropská komise

Ze členství v Evropské unii pro Českou republiku v rámci oblasti boje s korupcí vyplývají závazky a doporučení primárně navázané na naplňování Strategie Evropa 2020. Strategie Evropa 2020⁵⁰ je hlavní hospodářskou reformní agendou Evropské unie směřující svými výsledky do roku 2020. Na Strategii Evropa 2020 úzce navazuje krátkodobý, tzv. Evropský semestr, který představuje proces naplňování hospodářské reformní politiky EU, kdy v horizontu jednoho roku členské státy uvádějí své rozpočtové a hospodářské politiky do souladu s cíli a pravidly dohodnutými na úrovni EU. V rámci Evropského semestru jsou na konci každého období zpracovávány zprávy o jednotlivých členských státech (*country report*). Poslední zpráva o České republice byla Evropskou komisí zveřejněna v únoru 2017⁵¹. Jedná se o každoročně aktualizovaný dokument, který hodnotí hospodářství ČR z hlediska každoročně vydávané Roční analýzy růstu v rámci procesu koordinace evropských politik, tj. Evropského semestru.

Zprávy o jednotlivých členských státech hodnotí pokrok při plnění doporučení Rady Evropské unie pro jednotlivé členské státy (*Country Specific Recommendations*, též „CSRs“), jsou vypracovávány v návaznosti na zprávu předešlou, a shrnují výsledky členských států v rámci postupu při sledování makroekonomických nerovnováh v uplynulém roce. Zpráva o České republice z února 2017 s ohledem na CSRs z roku 2016 uvádí, že ČR dosáhla určitého pokroku v plnění části doporučení č. 2: „Přijmout zbývající protikorupční reformy a zlepšit postupy zadávání veřejných zakázek.“ Vláda na základě Zprávy o České republice schválila Národní program reforem pro rok 2017, který v oblasti boje s korupcí zahrnuje opatření k vytváření protikorupčních strategických dokumentů a naplňování opatření v nich obsažených. Evropská komise následně přijala CSRs ČR pro rok 2017⁵². Tento dokument

⁵⁰ EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*. Brusel, 2010. Dostupné také z: http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/Evropa_2020_cz_Sdeleni_EK.pdf

⁵¹ EVROPSKÁ KOMISE. *Pracovní dokument útvarů Komise: Zpráva o České republice 2017*. Brusel, 2017. Dostupné také z: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/Country-Report-2017-CZ.pdf>

⁵² EVROPSKÁ KOMISE. *Doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky na rok 2017 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2017*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_-_czech_republic-cs.pdf

doporučení směrem ke korupci neopakuje, ale opět konstatuje, že přestože bylo mnoho protikorupčních opatření implementováno a ostatní se připravují, tak korupce není v ČR v praxi stále stíhána systematicky. CSRs ČR pro rok 2017 dále zmiňují neefektivnost v oblasti veřejných zakázek projevující se např. vysokým počtem zakázek s pouze jedním uchazečem nebo přímým zadáváním veřejných zakázek, zvláště pak v sektoru IT. Přestože se konkrétní doporučení pro ČR v oblasti boje s korupcí již neobjevují v aktuálních CSRs, plnění předchozích doporučení bude Evropskou komisí hodnoceno i nadále.

5.1.1 EPAC/EACN

EACN (*European contact-point network against corruption* – Evropská síť kontaktních bodů proti korupci) je formální síť 50 protikorupčních úřadů ze členských států EU. EACN byla založena na základě rozhodnutí Rady EU 2008/852/JHA z října roku 2008. Členem EACN je rovněž Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), zatímco Evropská komise, Europol a Eurojust jsou plně přidruženy aktivitám EACN. EACN vychází z EPAC (*European Partners Against Corruption* – Evropští partneři proti korupci) a plně integruje rovněž jeho členy. EPAC a EACN slouží jako platforma umožňující, aby si odborníci vyměňovali své zkušenosti a informace, vzájemně si pomáhali a spolupracovali napříč hranicemi. EPAC/EACN dále prosazují mezinárodní právní nástroje a nabízejí ostatním tělesům pomoc při zavádění transparentních a efektivních mechanismů. Hlavním cílem EPAC/EACN je přispívat k policejnímu dohledu a globálnímu boji proti korupci prostřednictvím dialogu a společného úsilí. Za Českou republiku jsou členy EPAC/EACN Oddělení boje s korupcí Odboru hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS), Národní centrála proti organizovanému zločinu a Nejvyšší státní zastupitelství.

EPAC/EACN na svých každoročních odborných konferencích spojených s generálním shromážděním přijímá deklarace vztahující se k činnosti orgánů dohledu nad policejními složkami a k oblasti boje proti korupci, které se vyjadřují ke společným aktuálním problémům a výzvám. V roce 2015 se společná deklarace⁵³ zaměřila na následující témata:

- užívání dostatečně odstrašujících trestů za korupční trestné činy zahrnujících jak tresty odnětí svobody, tak finanční postihy;
- zavedení systému zajišťujícího automatickou přeshraniční výměnu finančních informací pro účely korupčních trestných činů;
- nebo zavedení odpovídajících opatření na ochranu ohrožených svědků a rovněž oznamovatelů korupčních trestných činů jak na národní, tak na nadnárodní úrovni.

V rámci deklarace z roku 2016 se objevily výzvy:

⁵³ EPAC/EACN. *Paris Declaration*. Paříž, 2015. Dostupné také z: http://www.epac-eacn.org/downloads/declarations/doc_download/151-paris-declaration-2015

- k vytvoření komplexních pravidel pro boj s korupcí ve zdravotnictví na národní i mezinárodní úrovni založených na důsledné analýze slabých a zranitelných oblastí;
- k zavedení vysoké úrovně správní kontroly v řízení systému veřejného zdravotnictví se zřetelem především na využívání veřejných prostředků, uzavírání partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (*public private partnerships*), zapojení zdravotního a farmaceutického průmyslu a využívání systému veřejného pojištění;
- ke zvýšení finanční transparentnosti podporou zveřejňování informací o skutečných vlastnících společností a o svěřenských fondech působících v podnikatelské sféře.

5.2 GRECO

Skupina států proti korupci (dále jen „GRECO“) byla v roce 1999 založena v rámci struktur Rady Evropy za účelem monitorování hodnocení souladu členských států s přijatými protikorupčními standardy. Hlavními dokumenty, vůči nimž je soulad vyhodnocován, jsou Trestněprávní úmluva o korupci⁵⁴ a Občanskoprávní úmluva o korupci⁵⁵. Posuzován je rovněž soulad s dalšími úžeji zaměřenými dokumenty přijatými v rámci působnosti GRECO. Česká republika v rámci svého členství v GRECO od roku 2002 prošla celkem čtyřmi hodnotícími koly. První hodnotící kolo⁵⁶ bylo zaměřeno na obecný popis a formulaci doporučení ke korupční situaci v České republice společně s popisem obecné protikorupční politiky a institucí zodpovědných za boj s korupcí, konkrétně na popis jejich struktury, pravomocí, zkušeností, dostupných prostředků a relevantní specializace. Součástí hodnocení prvního kola byl rovněž popis systému imunit, na který rovněž ze strany GRECO navázala konkrétní doporučení. Druhé kolo hodnocení⁵⁷ bylo zaměřeno na téma výnosů z korupce (propadnutí věcí a majetku, peněžité tresty, zajištění, praní špinavých peněz atp.), dále na téma veřejné správy a korupce (protikorupční politika a transparentnost, kontrola – včetně NKÚ, audit a přezkum správních rozhodnutí, střet zájmů, etické kodexy, ochrana oznamovatelů korupce) a v neposlední řadě i na korupci u právnických osob (omezení výkonu funkce v rámci právnických osob, zavedení trestní odpovědnosti právnických osob, nastavení účetních předpisů).

⁵⁴ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí, kterým se mění a doplňuje sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 70/2002 Sb. m. s. In: *Sbírka mezinárodních smluv*, ročník 2009, částka 16, číslo 43. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/ETS-173.pdf>

⁵⁵ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Občanskoprávní úmluvě o korupci. In: *Sbírka mezinárodních smluv*, ročník 2004, částka 2, číslo 3. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/ETS-174.pdf>

⁵⁶ GRECO. *Evaluation Report on the Czech Republic: First Evaluation Round*. Štrasburk, 2003. Dostupné také z: <https://rm.coe.int/16806c2fe0>

⁵⁷ GRECO. *Hodnotící zpráva o České republice: Druhé kolo hodnocení*. Štrasburk, 2006. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Druhe-hodnotici-kolo---Hodnotici-zprava-o-CR.pdf>

Pro Českou republiku v současné době relevantnější jsou dosud neuzavřená hodnotící kola tři a čtyři. Ve třetím hodnotícím kole, které pro Českou republiku proběhlo v první polovině roku 2011, byla hodnocena oproti předchozím kolům pouze dvě témata, ke kterým byly přijaty dvě separátní hodnotící zprávy. Prvním tématem byla inkriminace⁵⁸, kdy bylo hodnoceno začlenění jednotlivých korupčních trestných činů do českého právního řádu. Tři ze čtyř doporučení tohoto kola vztahující se především ke zpřesnění jednotlivých ustanovení v rámci trestního zákona byly již v první zprávě o plnění doporučení z roku 2013 hodnoceny jako splněné, ať už částečně, nebo úplně. Přesto i do současnosti zůstávají v rámci prvního tématu stále dvě doporučení, jejichž naplnění je potřeba GRECO doložit.

Nicméně v rámci druhého tématu třetího kola hodnocení, které se týkalo transparentnosti politických stran⁵⁹, zůstávala dlouhou dobu všechna doporučení na úrovni „nesplněno“. I z tohoto důvodu zůstávala situace naplňování doporučení třetího hodnotícího kola GRECO jako globálně neuspokojivá. GRECO dlouhodobě poukazovalo na opakované odkládání přijetí potřebné legislativy, a Česká republika tedy musela předložit kromě první zprávy o plnění doporučení ještě čtyři zprávy průběžné. Až přijetím a vstupem v účinnost zákona č. 302/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony, a zákona č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony, byla většina doporučení tohoto tématu splněna.

Česká republika se tedy vymanila s počtem 9 splněných z celkových 13 doporučení ze speciálního režimu předkládání hodnotících zpráv situace již nadále není hodnocena jako „globálně neuspokojivá“. Pokrok o plnění zbývajících čtyř doporučení byl GRECO sdělen v rámci zprávy o plnění doporučení v září 2017, projednání úrovně plnění doporučení na plénu je pak plánováno na březen 2018.

Zatím poslední, čtvrté, kolo proběhlo pro Českou republiku v roce 2016 s hodnotící zprávou zveřejněnou 1. července 2016.⁶⁰ Toto hodnotící kolo se zaměřovalo na preventivní protikorupční opatření ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a ke státním zástupcům.

⁵⁸ GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky ohledně inkriminací: Třetí kolo hodnocení*. Štrasburk, 2011. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Treti-hodnotici-kolo---Hodnotici-zprava-Ceske-republiky-ohledne-inkriminaci.pdf>

⁵⁹ GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky: Třetí kolo hodnocení „Transparentnost financování politických stran“*. Štrasburk, 2011. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Treti-hodnotici-kolo---Transparentnost-financovani-politicky-stran.pdf>

⁶⁰ GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky: Čtvrté hodnotící kolo - Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům*. Štrasburk, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Ctvrte-hodnotici-kolo---Prevence-korupce-ve-vztahu-ke-clenum-Parlamentu--soudcum-a-statnim-zastupcum.pdf>

V rámci tohoto kola bylo pro Českou republiku formulováno celkem 14 doporučení týkajících se primárně oblastí lobbingu, střetu zájmů a etických kodexů pro zákonodárce a kariérního řádu, jmenování a odvolávání, kárné odpovědnosti a opět střetu zájmů a etických kodexů pro soudce a státní zástupce. Podrobnější shrnutí jednotlivých dosud nenaplněných doporučení je součástí následující části materiálu. Hodnotící zpráva o plnění doporučení čtvrtého kola pak má být vypracována do 31. ledna 2018.

5.3 Pracovní skupina proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích

V rámci svého členství v Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (dále též „OECD“) Česká republika v roce 1997 podepsala Úmluvu proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích.⁶¹ V roce 2009 pak bylo v rámci zpřesnění a zefektivnění naplňování této úmluvy přijato Doporučení rady OECD k dalšímu boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích a návazně byla roku 2010 jako dodatek přijata Doporučení dobré praxe o vnitřní kontrole, etických zásadách a dodržování pravidel.

Úmluva i obě návazná doporučení se v rámci mezinárodního boje s korupcí zaměřují na zavedení trestného činu podplácení zahraničních veřejných činitelů a na zajištění efektivního vymáhání práva v této oblasti. Signatáři této úmluvy jsou sdruženi v rámci Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích. Jednotlivé členské státy této úmluvy jsou návazně na své přistoupení hodnoceny v rámci několika fází hodnotících kol dvěma jinými členskými státy pracovní skupiny v rámci vzájemného hodnotícího mechanismu.

Tyto fáze nejsou, na rozdíl od hodnotících zpráv GRECO, členěny tematicky. Jak členský stát prochází hodnotícími fázemi dále, hodnocení se zaměřuje na podrobnější úroveň detailů. První fáze hodnocení se tak zaměřuje na obecnou míru souladu platné legislativy státu s výše zmíněnou úmluvou, druhá fáze na posuzování institucionální struktury, která je v rámci členského státu zodpovědná za naplňování Úmluvy proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích v praxi, a na posouzení naplňování ustanovení úmluvy v praxi atd. Jednotlivá doporučení také, na rozdíl od mechanismu hodnocení v rámci GRECO, přecházejí mezi jednotlivými hodnotícími fázemi a problematická místa jsou sledována až do okamžiku jejich úspěšné eliminace.

⁶¹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Úmluvy proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích. In: *Sbírka mezinárodních smluv*, ročník 2000, částka 13, číslo 25. Dostupné také z: http://www.mzv.cz/public/c3/84/60/755902_664263_webMZV252000.pdf

V současnosti zatím poslední, čtvrté, fázi hodnocení byla hodnotící zpráva České republiky⁶² přijata na jednání dne 15. června 2017. Hlavním identifikovaným problémem této zprávy je skutečnost, že v České republice zatím nebyl stíhán žádný případ zahraničního podplácení. Česká republika v rámci poslední hodnotící zprávy obdržela celkem 17 doporučení rozčleněných do 6 tematických oblastí. Mezi doporučeními se rovněž objevují opatření směřující k ochraně oznamovatelů korupčních trestných činů v soukromé sféře, k uplatňování trestní odpovědnosti právnických osob, k oblasti tzv. praní špinavých peněz nebo k organizování školicích a vzdělávacích akcí pro zvýšení povědomí veřejnosti o vybraných tématech. Více k dosud nenaplněným doporučením viz následující část tohoto materiálu.

5.4 UNCAC

Česká republika je rovněž smluvní stranou Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci (dále jen „UNCAC“)⁶³. Česká republika UNCAC podepsala dne 22. dubna 2005 a o osm let později ji dne 29. listopadu 2013 ratifikovala. UNCAC je jedinou celosvětovou právně závaznou úmluvou (se 182 smluvními stranami), která upravuje oblast boje s korupcí. Součástí UNCAC jsou nejen deklaratorní, ale i přímo závazné a vynutitelné pasáže. Tematicky je úmluva rozdělena do čtyř okruhů zahrnujících: preventivní opatření, kriminalizaci a opatření k vymáhání práva a mezinárodní spolupráci v protikorupčních záležitostech. Pro vyhodnocování plnění UNCAC jednotlivými smluvními stranami byl vytvořen vzájemný hodnotící mechanismus, kdy vždy dvě členské země hodnotí zemi třetí. Hodnocení je obdobně jako u jiných protikorupčních platforem založeno na základě hodnotícího dotazníku a návštěvy na místě. Česká republika je v současnosti hodnocena v rámci dvou hodnotících kol, kdy každé kolo hodnotí naplňování jiných částí UNCAC. Ani jedno z hodnotících kol dosud nebylo ze strany hodnotitelů dokončeno (druhé ještě nebylo věcně započato), a není tedy možné pro účely tohoto materiálu možné vycházet z konkrétních doporučení vzešlých z adresného hodnocení České republiky, ale pouze z textu UNCAC jako takového. Hodnotící návštěva prvního kola proběhla ve dnech 3. až 5. října 2017 a následně bude vypracována hodnotící zpráva.

⁶² OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention: Phase 4 Report: Czech Republic*. Paříž, 2017. Dostupné také z: <http://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/Czech-Republic-Phase-4-Report-ENG.pdf>

⁶³ SCHEINOST, Miroslav. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu: Úmluva OSN proti korupci, Protokol proti nezákonné výrobě střelných zbraní, jejich částí a součástí a munice i proti nezákonnému obchodu s nimi, doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-066-3. Dostupné také z: http://www.mzv.cz/public/bb/cd/93/755935_664316_webMZVUNCAC.pdf

5.5 MONEYVAL

Mezinárodní mezivládní organizace s názvem Finanční akční výbor (dále jen „FATF“) vydává periodicky aktualizovaný soubor doporučení proti praní špinavých peněz, financování terorismu a financování šíření zbraní hromadného ničení, která by měly být celosvětově uplatňována, aby bylo zabráněno hrozbám vůči integritě mezinárodního finančního systému. Jednotlivé země jsou pak periodicky hodnoceny s ohledem na to, do jaké míry tato doporučení aplikují do svého vnitřního systému.

Česká republika je hodnocena specializovaným výborem expertů pro hodnocení opatření proti praní peněz a financování terorismu Rady Evropy (dále jen „MONEYVAL“). V roce 2017 Česká republika zodpověděla rozsáhlé dotazníky a následně v roce 2018 proběhne vlastní návštěva hodnotitelů a celé hodnocení bude pak dokončeno schválením a zveřejněním hodnotící zprávy, která je hlavním výstupem hodnocení. Tato zpráva vždy komplexně hodnotí český systém AML/CFT a obsahuje i doporučení, které je následně nutné implementovat.

Shrnutí: Česká republika přijala řadu mezinárodních závazků v oblasti boje s korupcí. Na úrovni Evropské unie vyplývají závazky a doporučení především z hospodářské reformní agendy Strategie Evropa 2020 a na ni navazujících tzv. Evropských semestrů. Členskými státními EU pomáhá platforma Evropská síť kontaktních bodů proti korupci (EACN), jejímž hlavním cílem je přispívat k dohledu nad policejními orgány a k evropskému boji proti korupci prostřednictvím dialogu, společného úsilí a výměny zkušeností a informací. Ve strukturách Rady Evropy funguje Skupina států proti korupci (GRECO), která monitoruje hodnocení souladu politiky členských států s přijatými protikorupčními standardy, zejména s Trestněprávní úmluvou o korupci a Občanskoprávní úmluvou o korupci. Česká republika procházela čtyřmi hodnotícími koly GRECO, z nichž třetí a čtvrté nejsou pro ni dosud uzavřena, a tudíž jsou stále relevantní. Při Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) působí Pracovní skupina proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích, která sdružuje signatáře Úmluvy proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních obchodních transakcích. Česká republika v rámci této úmluvy byla nedávno hodnocena v rámci čtvrté fáze hodnocení. Na úrovni OSN je pro Českou republiku závazná Úmluva Organizace spojených národů proti korupci (UNCAC). V rámci hodnocení naplňování UNCAC Českou republikou proběhla dvě hodnotící kola, která nebyla dosud ukončena.

6 Návrh vybraných prioritních oblastí boje s korupcí na další období

6.1 Oblasti s nesplněnými úkoly, doporučeními z předchozích období

V této části materiálu se zaměříme na jednotlivé oblasti převážně veřejné sféry, ve kterých pro Českou republiku a pro jednotlivé aktéry existují nesplněná či nedostatečně naplněná doporučení nebo nesplněné nebo částečně naplněné úkoly, ať už doporučení, nebo úkoly pocházejí zevnitř, nebo zvenčí. U každé oblasti jsou formou tabulky shrnuty jednotlivá doporučení a jednotlivé úkoly seskupené podle původců těchto doporučení.

6.1.1 Financování politických stran a hnutí

I přes značný pokrok České republiky dosažený v uplynulém období v problematice kontroly a regulace financování politických stran a hnutí a návazné problematiky volebních kampaní stále zbývají dvě částečně nesplněná doporučení ze strany GRECO. Po vyhodnocení účinnosti přijaté právní úpravy a činnosti nově vzniklého Úřadu pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí je vhodné zvážit, zda a jakým způsobem začlenit do právního řádu České republiky zbývající dvě doporučení GRECO vzešlá z třetího hodnotícího kola.

GRECO – třetí kolo hodnocení

iii. hledat způsoby, jak konsolidovat účetní knihy a účty politických stran a hnutí tak, aby zahrnovaly účty subjektů, které přímo, či nepřímo souvisejí s danou politickou stranou nebo hnutím nebo jsou stranou či hnutím nějakým způsobem kontrolovány;

viii. (i) v souladu s článkem 14 doporučení Rec(2003)4 o obecných pravidlech proti korupci při financování politických stran a volebních kampaní zajistit zavedení nezávislého mechanismu pro monitorování financování politických stran/hnutí a volebních kampaní (včetně kampaní vedených přímo kandidáty); (ii) zajistit, aby měl tento mechanismus mandát, pravomoc, ale i přiměřené zdroje pro účinnou a proaktivní kontrolu financování politických stran/hnutí a volebních kampaní, vyšetřování údajných porušení pravidel o financování politických stran/hnutí a, je-li to vhodné, i pro ukládání sankcí a (iii) zavést jasný postup pro předkládání (a následné) prověřování stížností podaných občany a médii s ohledem na financování politických stran/hnutí a volebních kampaní.

6.1.2 Státní zastupitelství

Reforma systému a způsobu fungování státního zastupitelství je jedním z prioritních opatření Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017, jejichž legislativní proces nebyl dokončen, a Ministerstvem spravedlnosti navrhovaná právní úprava tedy nevstoupí v platnost. Změny, které by zajistily vyšší míru nezávislosti státních zástupců a jejich

odpovědnosti při vyšetřování trestných činů, například stanovením pevného funkčního období pro vedoucí státní zástupce a omezením možnosti jejich odvolání na přesně stanovené důvody a na rozhodnutí nezávislého kárného senátu, zůstaly neuskutečnĚny. Současne nebyly v rámci struktury státních zastupitelství vytvořeny systémové a organizační předpoklady pro další posílení specializace v boji se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou a všemi podobami organizovaného zločinu včetně korupce. Při absenci nové zákonné úpravy se tak jde cestou novelizace vyhlášky jednacího řádu státního zastupitelství, která posílí činnost odboru závažné hospodářské a finanční kriminality vrchních státních zastupitelství v boji se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou. Naplnění těchto opatření tedy nadále zůstává jednou z oblastí, která by měla být sledována i ve vládních protikorupčních dokumentech pro období po roce 2017. S domácími protikorupčními prioritami vzhledem k reformě státního zastupitelství rovněž úzce souvisí doporučení čtvrtého hodnotícího kola GRECO, která se v mnohém překrývala s původně předloženým návrhem zákona a které se prioritně zabývají kariérním řádem, postupy jmenování a odvolávání státních zástupců, kárnou odpovědností, vytvořením etického kodexu nebo problematikou střetu zájmů u státních zástupců.

Akční plán boje s korupcí na rok 2017
Dokončení legislativního procesu návrhu zákona o státním zastupitelství
GRECO – čtvrté kolo hodnocení
x. přijmout podrobnější úpravu výběru a kariérního postupu státních zástupců za účelem nastavení jednotných transparentních postupů, díky nimž se bude rozhodování zakládat na přesných, objektivních a jednotných kritériích, zejména zásluh; (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu;
xi. reformovat postupy jmenování a odvolávání nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců, a to hlavně prostřednictvím těchto kroků: (i) veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů jsou zdůvodňována, založena na jasných a objektivních kritériích a je možnost se proti nim odvolat k soudu; (ii) rozhodnutí o jmenování vycházejí z povinného a transparentního výběrového řízení; a (iii) odvolání je možné pouze v kontextu kárného řízení;
xii. (i) přijmout profesní etický kodex pro všechny státní zástupce doplněný vysvětlujícími poznámkami a/nebo praktickými příklady včetně doporučení pro řešení střetu zájmů a souvisejících otázek (např. v souvislosti s dary, vedlejšími činnostmi, kontakty s třetími stranami/mlčenlivostí atd.), který bude účinně předložen všem státním zástupcům a bude snadno dostupný veřejnosti; (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření

pro jeho implementaci včetně důvěrných konzultací a školení;

xiii. přijmout přísnější právní úpravu vedlejších činností státních zástupců včetně zavedení požadavku na jejich hlášení a přiměřeného dohledu dodržování stávajících omezení v oblasti vykonávání těchto činností;

xiv. přijmout úpravu, která umožní státním zástupcům podat odvolání k soudu proti kárným rozhodnutím.

Doporučení Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích:

3. Ve vztahu k vyšetřování a stíhání trestných činů v souvislosti se zahraničním podplácením doporučuje Pracovní skupina, aby Česká republika bez zbytečného odkladu plně implementovala Doporučení 3 uložené ve Fázi 3, a to přijetím vhodné právní úpravy zvyšující nezávislost státních zástupců tak, aby úvahy zakázané čl. 5 Úmluvy nebyly nikdy připuštěny v případech zahraničního podplácení.

6.1.3 Soudy a soudci

V souvislosti s hledáním možností reformy a modernizace nastavení fungování systému soudnictví na národní úrovni a s přípravou Bílé knihy justice v gesci Ministerstva spravedlnosti je velmi vhodné do zvažovaných návrhů na změny zařadit stávající doporučení formulovaná pro Českou republiku v rámci čtvrtého kola hodnocení GRECO. Stejně jako v případě státního zastupitelství se doporučení vztahují ke kariéernímu řádu, postupům jmenování a odvolávání soudců, kárné odpovědnosti, vytvoření etického kodexu nebo problematice střetu zájmů u soudců.

GRECO – čtvrté kolo hodnocení

vi. (i) přijmout podrobnější úpravu výběru a kariéerního postupu soudců a předsedů soudů za účelem nastavení jednotných a transparentních postupů a zajištění rozhodování na základě přesně stanovených, objektivních a jednotných kritérií, zejména zásluh; a (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu;

vii. (i) přijmout profesní etický kodex pro všechny soudce doplněný vysvětlujícími poznámkami a/nebo praktickými příklady včetně doporučení pro řešení střetu zájmů a souvisejících otázek (např. v souvislosti s dary, vedlejšími činnostmi, kontakty s třetími stranami/mlčenlivostí atd.), který bude účinně předložen všem soudcům a bude snadno dostupný veřejnosti; (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření pro jeho implementaci včetně důvěrných konzultací a školení určených pro profesionální soudce i přísedící;

viii. přijmout přísnější právní úpravu vedlejších činností soudců včetně zavedení požadavku na jejich hlášení a přiměřeného dohledu dodržování stávajících omezení v oblasti vykonávání těchto činností;

ix. přijmout úpravu, která umožní soudcům podat odvolání proti kárným rozhodnutím, včetně rozhodnutí o odvolání z funkce.

6.1.4 Členové Parlamentu ČR

Úspěšnost nastavování efektivních preventivních i represivních opatření vůči korupci v České republice závisí kromě moci výkonné ve velké míře i na zástupcích moci zákonodárné. Zavádění opatření vedoucích k větší transparentnosti jednání poslanců a senátorů ať už na půdě Parlamentu, nebo mimo ni, přispívá ke snížení korupčního potenciálu při přijímání nové legislativy a zmenšuje prostor pro vytváření klientelistických sítí, pro nepotismus a stranickou patronáž. Česká republika by měla své protikorupční úsilí vyvíjet i v této oblasti, a současně tak naplňovat doporučení vycházející ze čtvrtého kola hodnocení v rámci GRECO.

GRECO – čtvrté kolo hodnocení

i. (i) zajistit včasné zveřejňování zápisů ze zasedání parlamentních výborů a zvýšit transparentnost činnosti podvýborů, (ii) zavést pravidla pro členy Parlamentu o tom, jak jednat s lobbisty a dalšími třetími stranami, které se snaží ovlivňovat legislativní proces, a tak učinit vzájemná jednání transparentnější;

ii. (i) přijetí etického kodexu pro členy Parlamentu, který bude snadno dostupný veřejnosti a doplněn vysvětlivkami a/nebo praktickými pokyny, mimo jiné o střetu zájmů a souvisejících záležitostech (např. o darech a jiných výhodách, neslučitelnosti funkcí, doplňkových činnostech a finančních zájmech, situaci po skončení mandátu, kontaktech se třetími stranami, jako jsou lobbisté, požadavcích na oznámení atd.); (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření pro jejich zavedení, jako například specializovaná školení, důvěrné poradenství a zvyšování povědomí – osvěta;

iii. přijetí vymahatelných pravidel pro členy Parlamentu regulujících dary a jiné výhody, včetně jiných bezúplatných plnění, která budou snadno dostupná veřejnosti. Tato pravidla by měla zejména vymezit, jaké druhy darů a jiných výhod mohou být přijatelné, a definovat, jaké chování se od členů Parlamentu, kterým je taková výhoda poskytována nebo nabízena, očekává;

iv. (i) zavést povinnost pro členy Parlamentu předkládat oznámení o činnostech, oznámení o majetku a oznámení o příjmech, darech a závazcích na počátku svého mandátu, zavést elektronický systém pro podávání a zveřejňování oznámení, který by zvýšil dostupnost

oznámení na internetu; (ii) jednoznačně stanovit, že oznámení musí rovněž zahrnovat věcné benefity poskytované členům Parlamentu; a (iii) zvážit rozšíření rozsahu oznámení tak, aby rovněž obsahovala informace o manželovi/manželce a závislých rodinných příslušnících (přičemž se rozumí, že takové informace by nemusely být nutně zveřejněny);

v. zásadně posílit dohled a vynucování dodržování různých požadavků na oznámení u členů Parlamentu podle zákona o střetu zájmů, a to zejména tím, že nezávislý dohledový mechanismus získá jasný mandát, pravomoci a odpovídající zdroje, aby byl s to zajistit detailní prověření předložených oznámení, prošetření nesrovnalostí a aby mohl zahájit řízení a uložení účinných, přiměřených a odrazujících sankcí v případě porušení pravidel.

6.1.5 Stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů

V oblasti stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích Česká republika dlouhodobě nedosahuje míry úspěšnosti běžné pro ostatní srovnatelné země v rámci svého členství v OECD. Doporučení Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (dále též „Pracovní skupina“) v tomto směru představují pro Českou republiku soubor opatření, která mají potenciál dosavadní stav zlepšit. Jde nejen o opatření specificky zaměřená na stíhání korupce a na činnost orgánů činných v trestním řízení, ale také o opatření směřující k větší úspěšnosti odhalování této trestné činnosti, např. pomocí nástrojů a mechanismů zaměřených proti legalizaci finančních prostředků pocházejících z výnosů z trestné činnosti. Součástí doporučení jsou návrhy na zvýšení materiálních, personálních a odborných kapacit orgánů činných v trestním řízení vzhledem k odhalování a stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích. Rovněž závěry z diskuse Koncepční komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí obsahují doporučení ke zvýšení kvalifikace policistů účastnících se vyšetřování této trestné činnosti, a to především prostřednictvím zlepšením jejich jazykových schopností, což jim umožní efektivnější a rychlejší orientaci při vyšetřování zahraničních případů a navázání těsnější spolupráce s jejich partnerskými orgány v zahraničí.

Akční plán boje s korupcí na rok 2017

Posílení materiálních a personálních kapacit pro hlubší komunikaci s mezinárodními platformami v oblasti zahraničního podplácení a kapacit pro prokazování zahraničního podplácení a šíření povědomí o této problematice

Doporučení Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích:

4. Ve vztahu k odhalování zahraničního podplácení Pracovní skupina doporučuje, aby Česká republika:
- a. Zvýšila prioritu odhalování zahraniční korupce systémem proti praní špinavých peněz pomocí:
 - i. poskytování specifických typologií a tréninku ke způsobům, kterým jsou prostředky pocházející z podplácení zahraničních veřejných činitelů legalizovány, všem osobám a profesím, které mají povinnost hlášení podezřelých transakcí, s důrazem na nefinanční povinné entity, jakými jsou například entity působící v sektorech realitního zprostředkování, herního průmyslu, daňoví poradci nebo právní profese;
 - ii. spoluprací s entitami a profesemi, které mají povinnost hlášení podezřelých transakcí, za účelem zajištění toho, aby měly skutečný přístup k informacím o politicky exponovaných osobách;
 - b. Zvýšila možnosti daňových orgánů při odhalování úplatků pomocí:
 - i. účasti na k tomuto účelu relevantních tréninkových aktivitách poskytovaných například OECD;
 - ii. nalezení hospodárného způsobu začlenění úkolu odhalování a hlášení zahraničního podplácení vztahujícího se ke krácení daně kompetentním orgánům mezi cíle nového multidisciplinárního daňového týmu KOBRA;
 - c. uskutečnila rozumné a vhodné kroky k zajištění účinného hlášení podezření zahraničního podplácení, které by bylo uskutečněno v rámci prověřování oznámení a zpráv veřejně obchodovaných společností, kompetentním orgánům ze strany České národní banky;
 - d. formalizovala novou metodologii bezodkladného hlášení žádostí o mezinárodní justiční spolupráci v případech zahraničního podplácení spáchaných českým občanem nebo českou společností přímo Nejvyššímu státnímu zastupitelství;
 - f. investovala do analytiky za účelem účinného odhalování možných podezření ze zahraničního podplácení v českých a zahraničních mediálních zdrojích včetně investice do odpovídajících lidských zdrojů, expertízy, jazykových schopností, tréninku a potenciálně i do softwaru.
5. Ve vztahu k odhalování a vyšetřování trestných činů zahraničního podplácení Pracovní skupina doporučuje, aby Česká republika podnikla konkrétní a odpovídající kroky

<p>k zajištění, že nově zřízená Národní centrála proti organizovanému zločinu:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. příkládá odhalování a vyšetřování případů zahraničního podplácení dostatečnou prioritu; a b. má neodkladně k dispozici náležitě analytické zdroje pro vyšetřování případů zahraničního podplácení.
<p>6. Ve vztahu k vyšetřování a stíhání trestných činů v souvislosti se zahraničním podplácením doporučuje Pracovní skupina, aby Česká republika bez zbytečného odkladu plně implementovala Doporučení 3 uložené ve Fázi 3, a to přijetím vhodné právní úpravy zvyšující nezávislost státních zástupců tak, aby úvahy zakázané čl. 5 Úmluvy nebyly nikdy připuštěny v případech zahraničního podplácení.</p>
<p>7. Ve vztahu k trestům ukládaným za spáchání trestného činu v souvislosti se zahraničním podplácením doporučuje Pracovní skupina, aby Česká republika:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. bez zbytečného odkladu plně implementovala Doporučení 2 písm. d) uložené ve Fázi 3 a navýšila množství zajištěných výnosů trestné činnosti při odsouzení za trestné činy v souvislosti se zahraničním podplácením; b. pořádala školení prioritně za účelem podporování soudců při výpočtu odpovídajících trestů v souvislosti se zahraničním podplácením; c. zajistila, aby byla všechna rozhodnutí v případech zahraničního podplácení automaticky zveřejňována.
<p>8. Ve vztahu k souvisejícím trestným činům legalizace výnosů z trestné činnosti a zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění Pracovní skupina doporučuje, aby Česká republika bez zbytečného odkladu plně implementovala:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. doporučení 6 písm. b) uložené ve Fázi 3 a přijala odpovídající opatření k účinnějšímu vynucování trestného činu legalizace výnosů trestné činnosti v souvislosti se zahraničním podplácením; b. doporučení 7 písm. a) uložené ve Fázi 3 a zajistila, že tresty uložené za spáchání trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění budou účinné, přiměřené a odrazující.
<p>9. Ve vztahu k trestní odpovědnosti právnických osob za trestné činy v souvislosti se zahraničním podplácením Pracovní skupina důrazně doporučuje, aby Česká republika:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. zajistila, že veřejné a neveřejné znění metodických pokynů k aplikaci vyvinění právnických osob, které vynaložily „veškeré úsilí, které po nich bylo možno spravedlivě požadovat“ v souladu s § 8 odst. 5 zákona č. 418/2011 Sb. (dále též „TOPO“), o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, bude pravidelně aktualizováno tak, aby zahrnovalo příslušnou

judikaturu, a posílila neveřejné znění pokynů doplněním praktických informací ohledně posuzování účinnosti compliance programů ve společnostech tak, aby sloužilo jako nástroj k vymáhání práva.

- b. zvažila legislativní opatření za účelem objasnění nové výjimky z trestní odpovědnosti právnických osob v TOPO pro společnosti, které vynaložily veškeré úsilí, které po nich bylo možno spravedlivě požadovat; a
- c. úzce spolupracovala se soukromým sektorem za účelem zvýšení povědomí o výjimce z trestní odpovědnosti právnických osob pro společnosti, které vynaložily veškeré úsilí, které po nich bylo možno spravedlivě požadovat v TOPO, a zřízení a implementace vhodných compliance opatření k předcházení a odhalování zahraničního podplácení.

6.1.6 Kontrolní systém

Existence efektivního systému kontrol jak ze strany exekutivy, tak ze strany nezávislé kontrolní instituce, Nejvyššího kontrolního úřadu, je vedle transparentnosti jedním z důležitých předpokladů pro boj s korupcí. Správná funkce kontrolního systému umožňuje vyvození odpovědnosti konkrétních osob za jednání, které vykazuje znaky korupce, ať už na individuální, nebo na systémové úrovni. Další funkcí efektivně nastaveného systému kontroly je prevence založená na zvýšení pravděpodobnosti, že bude pachatel korupčního jednání odhalen. V této oblasti se vyskytují nenaplněné protikorupční priority směřující k reformě systému vnitřní kontroly a k rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu.

Prostřednictvím nové úpravy systému vnitřního řízení a kontroly mělo prostřednictvím návrhu zákona dojít zejména k vymezení odpovědnosti za zavedení systému vnitřního řízení a kontroly a ochranu veřejných prostředků, odstranění duplicitních kontrol prováděných orgány finanční správy, snížení rigidnosti kontroly veřejných výdajů, posílení kontroly hospodaření podřízených organizací ze strany zřizovatele a posílení nezávislosti interního auditu. Cílem změny právní úpravy vztahující se k pravomocem nejvyššího kontrolního úřadu měla být kontrola veškerých výdajů veřejných rozpočtů. Spektrum kontrolovaných subjektů z tohoto důvodu mělo být rozšířeno i na územní samosprávné celky, právnické osoby veřejnoprávní povahy (např. zdravotní pojišťovny, veřejné výzkumné instituce, Českou televizi, Český rozhlas) a obchodní korporace s majetkovou účastí státu. V budoucím období je vzhledem k vysoké důležitosti správě fungujícího kontrolního systému neztrácet tuto prioritní oblast ze zřetele a navrhnout a uskutečnit vhodná opatření k dosažení požadovaných cílů.

Akční plán boje s korupcí na rok 2017
--

Rozšíření pravomocí NKÚ – dokončení legislativního procesu návrhu novely zákona o NKÚ, resp. novely Ústavy
--

Nový zákon o řízení a kontrole veřejných financí – dokončení legislativního procesu

6.1.7 Hospodárné nakládání s majetkem státu

Do oblasti hospodárného nakládání s majetkem státu můžeme zařadit většinu opatření ze stejnojmenné prioritní oblasti Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 s výjimkou témat zařazených nově pod oblast „Kontrolní systém“, a naopak s jedním opatřením spadajícím původně do oblasti „Transparentnost a otevřený přístup k informacím“. V oblasti veřejných zakázek byl sice přijat nový zákon o zadávání veřejných zakázek, nicméně je potřeba tuto oblast s vysokým korupčním potenciálem sledovat i nadále. Z doporučení a zjištění jak ze strany neziskového sektoru, tak např. ze strany Evropské unie vyplývá, že je nutné se na tuto oblast dále zaměřovat zvláště s ohledem na počet zakázek zadávaných přímo, na problematiku zakázek malého rozsahu a na rozvíjející se oblast tzv. otevřeného zadávání, v ČR např. prostřednictvím Národního elektronického nástroje (dále též „NEN“), který je součástí Národní infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek (dále též „NIPEZ“). Dle vyjádření Nejvyššího kontrolního úřadu rovněž existuje riziko, že přehled o zakázkách malého rozsahu, včetně zakázek zadávaných přímo, může být omezen, neboť zadávání zakázek malého rozsahu do 500 000 Kč prostřednictvím NEN dle usnesení vlády ze dne 21. června 2017 č. 467 o uložení povinnosti využívat Národní elektronický nástroj při zadávání veřejných zakázek⁶⁴ není nově povinné. Do této oblasti patří rovněž problematika dosud nepřijatá Strategie vlastnické politiky státu. Strategie vlastnické politiky státu byla sice již ze strany Ministerstva financí vypracována a předložena vládě, vláda nicméně předloženou strategii neschválila. Materiál Strategie vlastnické politiky státu měl být prvním uceleným materiálem usilujícím o zajištění transparentního, hospodárného a efektivního fungování společností s majetkovou účastí státu, státních podniků, ale i všech podpůrných podnikajících rezortních organizací.

Zákonem č. 51/2016 Sb. byl změněn zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích s účinností od 1. 3. 2016.⁶⁵ Významnou změnou podporující transparentní nakládání s nepotřebným majetkem státu je výslovné uvedení

⁶⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 467 o uložení povinnosti využívat Národní elektronický nástroj při zadávání veřejných zakázek. Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHS9O>

⁶⁵ Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 18, číslo 51. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=39638>

veřejné dražby jako způsobu prodeje nepotřebného majetku státu přímo v tomto zákoně. Prioritní využívání veřejných dražeb je podpořeno i v Akčním plánu boje s korupcí na roky 2016 i 2017.

Významným opatřením, které nebylo dosud realizováno, je vytvoření závazných pravidel pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků. Přijetím regulace na zákonné úrovni mělo dojít k zabránění klientelistického a politicky motivovaného obsazování strategických pozic v orgánech obchodních společností a státních podniků. Lze předpokládat, že transparentní proces výběrových řízení na tyto posty by měl pozitivní dopad na hospodaření těchto subjektů.

Akční plán boje s korupcí na rok 2017
Legislativní řešení závazných pravidel pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků
Akční plán boje s korupcí na rok 2016
Zpracování Strategie vlastnické politiky státu
Doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky na rok 2017 – EU
1. [...] Zvýšit účelnost veřejných výdajů, zejména prostřednictvím boje proti korupci a neefektivním postupům při zadávání veřejných zakázek.

6.1.8 Rozkrývání skutečných majitelů

V oblasti rozkrývání nejasné vlastnické struktury obchodních korporací se nejedná o doporučení nenaplněné, je ale nutné pokračovat v implementaci dosud přijatých protikorupčních opatření. Identifikace skutečných majitelů korporací je bezpochyby jedním z důležitých prvků podporujících transparentnost v nakládání s veřejnými prostředky, např. v oblasti veřejných zakázek nebo přidělování dotací, a umožňující efektivnější boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. V návaznosti na schválené novely zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů zahájilo Ministerstvo spravedlnosti v roce 2017 přípravu evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů tak, aby byla funkční od 1. ledna roku 2018, kdy právní úprava zavádějící evidenci skutečných majitelů vstoupí v účinnost.⁶⁶ Finanční analytický úřad v souvislosti s přijatými novelami vydal revizi Metodického pokynu ke zjišťování skutečného

⁶⁶ Zákon, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 147, číslo 368. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61287>

majitele povinnými osobami ve smyslu zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.⁶⁷ Rovněž je nutné nadále pečlivě sledovat proces přijímání novely 4. AML směrnice EU (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/849/EU) ze kterého velmi pravděpodobně vyvstane potřeba změnit úpravu evidence skutečných majitelů způsobem, aby vyhovovala novým požadavkům směrnice, především vzhledem k předpokládanému požadavku veřejné přístupnosti evidence skutečných majitelů.

Akční plán boje s korupcí na rok 2015
Věcné zadání řešení problematiky zákazu obchodování státu s obchodními korporacemi s nejasnou vlastnickou strukturou
Akční plán boje s korupcí na rok 2016
Zajištění rozkrývání nejasné vlastnické struktury
Akční plán boje s korupcí na rok 2017
Příprava evidence skutečných majitelů právnických osob a svěřenských fondů

6.1.9 Whistleblowing

Oblast ochrany oznamovatelů podezření na protiprávní jednání, jinak též „whistleblowing“, je jednou z oblastí, ve které se i přes značné úsilí a přes intenzivní spolupráci napříč ministerstvy, neziskovými organizacemi a zástupci odborů nepodařilo dokončit legislativní proces obecné právní úpravy posilující ochranu oznamovatelů jak ve veřejném, tak v soukromém sektoru. Tato oblast tedy zůstává výzvou i pro další období a pro další strategické protikorupční dokumenty vlády. Mezi dosavadní dílčí úspěchy patří přijetí úpravy ochrany oznamovatelů v rámci § 205 písm. d) zákona č. 234/2014 Sb.⁶⁸, o státní službě, a navazujícího prováděcího nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu.⁶⁹ V současné době probíhá ze strany Evropské komise proces konzultací k možnostem koordinace a posílení regulatorního rámce členských států v této problematice. K ochraně oznamovatelů rovněž v rámci oblasti stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích formulovala Pracovní skupina jedno ze svých doporučení.

⁶⁷ Metodický pokyn č. 3: Zjišťování skutečného majitele povinnými osobami. Praha, 2017. Dostupné také z: http://www.financnianalytickurad.cz/download/FileUploadComponent-1750233108/1495011685_cs_metodicky_pokyn_c_3_zjistovani_skutecneho_majitele.pdf

⁶⁸ Zákon o státní službě. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2014, částka 99, číslo 234. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=27498>

⁶⁹ Nařízení vlády o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2015, částka 61, číslo 145. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=29986>

Akční plán boje s korupcí na rok 2017
Návrh zákona, kterým se mění některá opatření v souvislosti s ochranou oznamovatelů podezření na protiprávní jednání
Doporučení Pracovní skupiny proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích:
1. Ve vztahu k odhalování zahraničního podplácení Pracovní skupina doporučuje, aby Česká republika: e. plně bezodkladně implementovala Doporučení 10 uložené ve Fázi 3 k ochraně oznamovatelů podezření na protiprávní jednání, aby přijala odpovídající opatření směřující k ochraně před diskriminačním nebo disciplinárním postihem pro zaměstnance veřejného i soukromého sektoru, kteří v dobré víře a na odůvodněném základě oznámí podezřelá jednání zahraničního podplácení kompetentním orgánům, a aby pro zaměstnance veřejného a soukromého sektoru uskutečnila akce pro zvyšování povědomí o využívání ochrany oznamovatelů v případech zahraničního podplácení.

6.1.10 Lobbying

Oblastí, která byla v rámci vládních protikorupčních dokumentů v různých obdobích několikrát zmiňována a v rámci které proběhlo již několik ať už vládních, nebo poslaneckých iniciativ s cílem o legislativní zakotvení problematiky, je oblast lobbyingu. Na vládu v této oblasti přijatý návrh opatření na posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti by mělo navázat vypracování a schválení věcného záměru zákona a dle následně zvolené varianty by mělo být zpracováno vybrané legislativní (případně i nelegislativní) řešení. Česká republika by se tak připojila ke státům, které lobbying, především v rámci legislativního procesu, nějakým způsobem regulují, a následovala příklady dobré praxe reprezentované mimo jiné Rejstříkem transparentnosti Evropské unie nebo rakouským Registem lobování a zastupování zájmů. Při zpracovávání jakékoli budoucí regulace bude rovněž bráno v úvahu Doporučení Rady Evropy k právní regulaci lobbyingu v kontextu veřejného rozhodování⁷⁰, které bylo vytvořeno Evropským výborem pro právní spolupráci a následně Výborem ministrů Rady Evropy přijato v březnu roku 2017.

⁷⁰ RADA EVROPY. *Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the legal regulation of lobbying activities in the context of public decision making: CM/Rec(2017)2*. Štrasburk, 2017. Dostupné také z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680700a40

6.1.11 Otevřená data

Oblast rozvoje otevřených dat není specificky protikorupčně orientovanou oblastí, nicméně zveřejňování informací ve strukturované veřejně dostupné podobě značným způsobem napomáhá transparentnosti v mnoha oblastech, kterých se tento materiál týká, ať už jde o oblast hospodárného nakládání s majetkem státu, oblast kontrolního systému, nebo oblast lobbingu. Dobře zpracovatelná a snadno strukturovatelná zdrojová data umožňují snáze odhalovat podezřelé chování, nesrovnalosti a napomáhají relevantním aktérům mapovat jednotlivé části systémové korupce a poukazovat na jejich vzájemné propojení. Česká republika má v této oblasti své závazky rovněž v rámci svého působení v mezinárodní iniciativě Partnerství pro otevřené vládnutí zakotvené v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018⁷¹.

Akční plán boje s korupcí na rok 2017

Plnění závazků v Akčním plánu České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP) na období let 2016 až 2018 týkající se:

- 1) otevření prioritních datových sad veřejné správy a jejich doplnění na základě veřejných konzultací,
- 2) podpory rozvoje systému otevřených dat veřejné správy ČR.

6.1.12 Korupce a realitní zprostředkování

Oblast realitního zprostředkování se v poslední době jeví jako stále rizikovější a propojenější s problematikou korupce. Svědčí o tom např. i kauzy prezentované v rámci aféry Panama Leaks a v aférách souvisejících, kdy se ukázalo, že prostředky pocházející z korupční nebo i jiné trestné činnosti jsou a mohou být legalizovány prostřednictvím obchodu s nemovitostmi a dále používány pro legální i nelegální aktivity, a to včetně financování terorismu. Realitní zprostředkovatelé jsou sice již od roku 2008 řazeni mezi tzv. povinné osoby ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ale jinak výkon jejich profese dosud v České republice podrobněji regulován není. Jeví se tedy jako účelné a vhodné zavést komplexnější podmínky pro výkon činnosti realitních zprostředkovatelů, které by umožnily lepší dohled nad tímto spektrem povinných osob nejen s ohledem na problematiku praní špinavých peněz a financování terorismu. V rámci České republiky byl návazně na tuto problematiku Ministerstvem pro místní rozvoj předložen a vládou schválen věcný záměr zákona o realitním

⁷¹ Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/Akni-plan-Ceske-republiky-Partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti-na-obdobi-let-2016-az-2018.pdf>

zprostředkování⁷², následně byl vypracován a předložen návrh zákona⁷³, který byl projednáván Legislativní radou vlády, ale dále legislativním procesem nepostoupil.

Co se týče mezinárodních doporučení a závazků České republiky, Finanční akční výbor – *Financial Action Task Force* (FATF) ve svých doporučeních řadí realitní makléře, pokud jsou z pověření svého klienta zapojeni v transakcích týkajících se nákupu a prodeje nemovitých věcí, mezi subjekty, které splňovat povinnosti plynoucí z opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, financování terorismu a šíření zbraní hromadného ničení. Současně je vůči nim třeba uplatnit odpovídající regulatorní dozor a postupy, jež zajistí jednak plnění příslušných povinností, jednak to, aby osoby, které takovou činnost vykonávají, případně jsou vedoucími pracovníky, a dále ti, kdo takové subjekty vlastní (mají skutečný vliv na podnikání jako tzv. „skuteční vlastníci“) podléhali hodnocení způsobilosti a bezúhonnosti („*fit and proper*“ test). Plnění stanovených požadavků v jednotlivých státech, od úrovně státních orgánů přes legislativu a případná profesní uskupení až po konkrétní podnikatelské subjekty, podléhá pravidelnému mezinárodnímu hodnocení, které je vykonáváno v případě České republiky výborem MONEYVAL zřízeným při Radě Evropy (viz podkapitola č. 5.5).

6.2 Nové oblasti

Druhá část této kapitoly je zaměřena na nové oblasti, kdy jednotlivé návrhy vycházejí z poznatků z domácí i zahraniční praxe obsažených v odborných analýzách jak vládního, tak i nevládního sektoru a z informací prezentovaných na mezinárodních fórech a v mezinárodních organizacích, jichž je Česká republika členským státem. Níže uvedené oblasti, nicméně, nejsou a nemohou být vnímány jako jediné, ve kterých se může korupce vyskytovat, nebo kde je prostor pro efektivnější omezování korupčních možností. Mezi ostatními oblastmi, kterým se níže detailněji nevěnujeme, můžeme zmínit korupci ve stavebnictví a ve stavebním řízení, v rámci procesu územního plánování, v energetice v telekomunikacích nebo v dopravě.

6.2.1 Korupce ve sportu

Oblast korupce ve sportu rozhodně není pro české ani pro mezinárodní prostředí oblastí novou. V poslední době nicméně jak v České republice, tak v zahraničí stále častěji vycházejí najevo případy podezření ze spáchání korupčních a jiných na ně úzce napojených (převážně majetkových) trestných činů. Oblasti korupce ve sportu se dlouhodobě věnuje

⁷² *Věcný záměr zákona o poskytování služeb realitních zprostředkovatelů*. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORN9UWKS8F5>

⁷³ *Návrh zákona o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (zákon o realitním zprostředkování)*. Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNA99EGASI>

například Transparency International, která svou poslední studii Globální korupční zpráva: sport⁷⁴ pojednávající o tomto jevu vydala v roce 2016. Jednomu z témat úzce provázaných se v připravované společné sektorové analýze zaměřené na problematiku nezákonného ovlivňování sportovních výsledků a s tím související korupcí ve sportovním prostředí rovněž věnují Ministerstvo vnitra, Ministerstvo financí a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Vzhledem k tomu, že v rámci České republiky není oblast sportu doménou čistě soukromou, neboť do sportu plynou nezanedbatelné prostředky ze státního rozpočtu a že se na rozdělování těchto prostředků přímo podílí Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, je vhodné se v období po roce 2017 v rámci vládním protikorupční politiky zabývat i tímto tématem a ve spolupráci se všemi dotčenými aktéry navrhnout řešení situace. Vhodné a konsensuální řešení pak má potenciál zvýšit transparentnost finančních toků ve sportu, omezovat vznik klientelistických sítí a uvolnit více prostředků na žádoucí a veřejně prospěšné aktivity v rámci sportovního prostředí. V průběhu 15. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí dne 9. června 2017⁷⁵ k tomuto tématu například zazněla možnost motivace sportovních svazů k vytváření vnitřního protikorupčního prostředí prostřednictvím podmínek stanovených v rámci dotačních programů státu.

6.2.2 Korupce ve zdravotnictví

V případě korupce ve zdravotnictví nejde o oblast pro Českou republiku novou, nicméně jde o oblast, která v rámci Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 a 2017 a v jejich akčních plánech kromě nesplněného úkolu vytvoření sektorové analýzy nebyla součástí protikorupčních priorit. V rámci zdravotnictví se pravidelně objevují podezření ze spáchání některého z korupčních nebo s korupcí úzce souvisejících trestných činů. Na základě závěrů jednotlivých studií nevládních neziskových organizací, jakými jsou Transparency International ČR⁷⁶ nebo Nadační fond proti korupci⁷⁷, je zřejmé, že problematika korupce ve zdravotnictví je velmi komplexního charakteru a neomezuje se pouze na jednotlivé rizikové oblasti, jakými jsou veřejné zakázky, systém kontroly a hospodárného nakládání s majetkem státu. Korupce se zde může vyskytovat ve složitém a vzájemně úzce

⁷⁴ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Global corruption report: Sport*. New York: Routledge, 2016. ISBN 978-1-315-69570-9. Dostupné také z: <https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/Global-Corruption-Report-Sport-2016.pdf>

⁷⁵ Záznam z 15. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí konaného dne 9. června 2017. Praha, 2017. Dostupné také z: http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/zapisy-ze-zasedani/Zaznam-z-15-jednani-RV-KBK_09-06-2017.pdf

⁷⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. *Transparentní zdravotnictví v České republice: Výzva pro každou vládu*. Praha, 2006. Dostupné také z: http://transint.xred.cz/doc/tz_kratke_studie.pdf

⁷⁷ NADAČNÍ FOND PROTI KORUPCI & V97 S.R.O. *Zdravotnictví v České republice a jeho privatizace*. Praha, 2012. Dostupné také z: http://www.nfpc.cz/userfiles/soubory/granty/zdravotnictvi_nfpc_v97_final.pdf

propojeném systému, kde značná část prostředků z veřejného zdravotního pojištění míří do soukromých rukou, navíc jednotlivé části systému jsou často řízeny na různých úrovních (celostátní, regionální) a vyvození odpovědnosti je v konkrétních případech často velmi problematické. Nejen z příspěvků jednotlivých členů na jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí⁷⁸ tak vyplývá, že je potřeba vypracovat ve spolupráci všech relevantních aktérů (ministerstvo, nemocnice, zdravotní pojišťovny, profesní komory, pacienti atd.) systémovou analýzu korupce ve zdravotnictví, na základě které by mohly být navržena a přijata konkrétní protikorupční opatření. Rovněž ze závěrů Deklarace EPAC/EACN přijaté v Rize v roce 2016 vyplývají výzvy:

- k vytvoření komplexních pravidel pro boj s korupcí ve zdravotnictví na národní i mezinárodní úrovni založených na důsledné analýze slabých a zranitelných oblastí
- a k zavedení vysoké úrovně správní kontroly v řízení systému veřejného zdravotnictví se zřetelem především na využívání veřejných prostředků, uzavírání partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem (public private partnerships), zapojení zdravotního a farmaceutického průmyslu a využívání systému veřejného pojištění.

6.3 Problematika sběru a vyhodnocování dat o korupci v ČR

V průběhu vytváření Východisek byl identifikován nedostatek týkající se sběru a vyhodnocování dat o korupci, kdy vláda Česká republika nedisponuje dlouhodobým, dostatečně podrobným a na oblast korupce zaměřeným statistickým šetřením, které by nebylo založeno výhradně na základě vnímání korupce. Ačkoli jsou výstupy výzkumů a indikátorů založených na vnímání korupce obecně přijímány, neměly by být, i vzhledem ke své ovlivnitelnosti momentální náladou ve společnosti, jediným nástrojem pro mapování korupce. Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že lze využít rovněž statistické průzkumy a dotazníková šetření založené na jiném základě, např. viktimizační šetření využívané rovněž u jiných typů kriminality (Itálie⁷⁹) nebo šetření zkoumající vlastní zkušenost respondentů s korupcí kombinované se šetřením vnímání míry korupce (Litva⁸⁰). Výše zmíněné formy statistických šetření mohou ve svém výsledku pomoci k lepší identifikaci

⁷⁸ Záznam z 12. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí konaného dne 25. října 2016. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/zapisy-ze-zasedani/Zaznam-z-12-jednani-RV-konaneho-dne-25-10-2016.pdf>

⁷⁹ ISTAT. *The Italian survey module on experiences of corruption*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/docs/muratore_presentation_30032017_en.pdf

⁸⁰ SPECIAL INVESTIGATION SERVICE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA. *The Lithuanian Map of Corruption*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/docs/dobrynina_presentation_31032017_en.pdf

oblastí, kde se korupce odehrává, ke kvalifikovanějšímu odhadu počtu osob, na které korupční jednání působí, k identifikaci převažujících forem korupce a následně k informovanějšímu a cílenějšímu procesu definování podoby protikorupční politiky a jednotlivých protikorupčních opatření ve specifickém prostředí České republiky.

K dosažení tohoto cíle se jeví jako vhodné řešení, aby gestor boje s korupcí na vládní úrovni navázal spolupráci s odpovídající veřejnou institucí, např. Českým statistickým úřadem nebo s Akademií věd České republiky, a v rámci konzultačního procesu s ostatními dotčenými ministerstvy společně vytvořili návrh dlouhodobého statistického šetření, které by bylo uzpůsobeno vzhledem ke specifikům korupce v prostředí České republiky. Výstupy ze statistického šetření by tak vycházely z požadavků a potřeb identifikovaných vládou a gestory jednotlivých agend, obsah a rozsah šetření by mohl být průběžně vyhodnocován a aktualizován. Výstupy šetření by poskytovaly dostatečně robustní informační základnu pro účely efektivnějšího a cíleného nastavení boje s korupcí na vládní úrovni. Výsledky statistického šetření by byly zároveň přístupné široké odborné veřejnosti pro účely dalšího výzkumu.

Z konzultací vedených v rámci přípravy Východisek rovněž vyplynulo, že problematické je nejen získávání dat o korupci z dosud nevyužitých zdrojů, ale i vzájemné sdílení již zpracovávaných statistických dat mezi jednotlivými orgány státní správy. V tomto ohledu je žádoucí co největší vzájemná propojitelnost jednotlivých datových sad, která by umožnila již získávaná data využívat při hodnocení statistických trendů napříč resorty a vedla by k dalšímu zefektivnění procesu vytváření konkrétních protikorupčních opatření, která je nutné koordinovat mezi více orgány státní správy najednou.

7 Závěr

Východiska v předkládané podobě naplňují cíl poskytnout vládě sestavené na základě výsledků voleb do Poslanecké sněmovny, pokud možno, ucelený pohled na současný stav problematiky boje s korupcí v rámci České republiky tak, aby se následně sestavovaný protikorupční dokument na období navazující na rok 2017 opíral o určitý předem široce prodiskutovaný analytický základ. Děje se tak prostřednictvím rekapitulace vládního boje s korupcí a souvisejících přijatých strategických dokumentů počínaje rokem 1999 a analýzy dostupných relevantních korupčních indikátorů, žebříčků, výzkumů veřejného mínění a statistik vztahujících se ke korupční trestné činnosti a trendů z nich vyplývajících ve druhé a třetí kapitole. Nedílnou součástí každého analytického materiálu je rovněž definice a popis rolí jednotlivých aktérů, které se zde nacházejí ve čtvrté kapitole. Návazná pátá kapitola

zasazuje problematiku boje s korupcí v České republice do mezinárodního kontextu a uvádí výčet jednotlivých mezinárodních aktérů, které na Českou republiku různými formami, od smluvních závazků po méně závazná doporučení, působí.

Stěžejní částí materiálu je kapitola šestá, která z předchozích kapitol vychází a na jejich základě definuje jednotlivé oblasti s nesplněnými či nedostatečně naplněnými doporučeními nebo úkoly. V rámci této kapitoly jsou dále navrhovány oblasti nové, kdy jednotlivé návrhy vycházejí z poznatků z domácí i zahraniční praxe obsažených v odborných analýzách jak vládního, tak i nevládního sektoru a z informací prezentovaných na mezinárodních fórech a v mezinárodních organizacích, jichž je Česká republika členským státem. V této kapitole jsou zmíněny oblasti vztahující se k:

- financování politických stran a hnutí,
- státnímu zastupitelství, soudům a soudcům,
- členům Parlamentu ČR,
- stíhání korupce zahraničních veřejných činitelů,
- kontrolnímu systému,
- hospodárnému nakládání s majetkem státu,
- rozkrývání skutečných majitelů,
- whistleblowingu, lobbingu,
- spojení korupce a realitního zprostředkování,
- korupci ve sportu
- a korupci ve zdravotnictví.

Tyto oblasti, nicméně, nejsou a nemohou být vnímány jako jediné, ve kterých se může korupce vyskytovat, nebo kde je prostor pro efektivnější omezování korupčních možností. Mezi ostatními oblastmi, kterým se Východiska detailněji nevěnují, můžeme zmínit korupci ve stavebnictví a ve stavebním řízení, v rámci procesu územního plánování, v energetice v telekomunikacích nebo v dopravě. Jako na dosud neřešenou, ale přesto pro efektivní boj s korupcí důležitou, je nově kladen důraz na problematiku sběru a vyhodnocování dat o korupci v ČR. Šestá kapitola tak může sloužit jako základ pro vládní strategický dokument pro období po roce 2017, aniž by v něm bylo nutné znovu opakovat některé důvody a argumenty uvedené ve Východiscích pro výběr konkrétních prioritních oblastí boje s korupcí.

8 Seznam použitých zkratk

- AML** boj proti praní špinavých peněz
- CPI** Index vnímání korupce
- CSRs** doporučení Rady Evropské unie pro jednotlivé členské státy
- CVVM** Centrum pro výzkum veřejného mínění
- ČR** Česká republika
- EACN** Evropská síť kontaktních bodů proti korupci
- EPAC** Evropští partneři proti korupci
- EU** Evropská unie
- EU27** průměr 27 států Evropské unie před přistoupením Chorvatska v roce 2013
- FATF** Finanční akční výbor
- FAÚ** Finanční analytický úřad
- GIBS** Generální inspekce bezpečnostních sborů
- GRECO** Skupina států proti korupci Rady Evropy
- IT** informační technologie
- MLP** Ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu
- MONEYVAL** Výbor expertů pro hodnocení opatření proti praní peněz a financování terorismu Rady Evropy
- MŠp** Ministerstvo spravedlnosti
- MŠMT** Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- MV** Ministerstvo vnitra
- NCOZ** Národní centrála proti organizovanému zločinu
- NEN** Národní elektronický nástroj
- NIPEZ** Národní infrastruktura pro elektronické zadávání veřejných zakázek
- NKÚ** Nejvyšší kontrolní úřad
- OČTŘ** Orgány činné v trestním řízení
- OECD** Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
- OGP** Partnerství pro otevřené vládnutí
- OLAF** Evropský úřad pro boj proti podvodům
- OSN** Organizace spojených národů
- SKPV** Služba kriminální policie a vyšetřování
- TOPO** zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- UCLAF** Koordinační jednotka pro boj proti podvodům
- UNCAC** Úmluva Organizace spojených národů proti korupci

9 Reference

Akční plán boje s korupcí na rok 2015. Praha, 2014. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2015.pdf>

Akční plán boje s korupcí na rok 2016. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2016.pdf>

Akční plán boje s korupcí na rok 2017. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2017.pdf>

Akční plán České republiky Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti/Akcni-plan-Ceske-republiky-Partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti-na-obdobi-let-2016-az-2018.pdf>

Analýza vlivu herního průmyslu na možná rizika korupčního jednání v rámci veřejné správy a návrh řešení. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/ostatni/Analyza-vlivu-herniho-prumyslu-na-mozna-rizika-korupcniho-jednani-v-ramci-verejne-spravy-a-navrh-reseni.pdf>

Bezkorupce: Oživení [online]. 2016 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.bezkorupce.cz/>

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Míra naléhavosti různých oblastí veřejného života – únor 2017: Tisková zpráva.* Praha, 2017. Dostupné také z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4271/f9/po170322.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Názor na rozšířenost a míru korupce u veřejných činitelů a institucí – březen 2017: Tisková zpráva.* Praha, 2017. Dostupné také z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4278/f9/po170407.pdf

Corruption Perceptions Index 2016. *Transparency International* [online]. 2016 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2016

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. (Ne)budování státu: proč se po roce 1989 stát nebudoval a proč jej nebudujeme ani nyní. *Politologická revue*. Praha, 2014, 20/2014(2), 19-39. ISSN 1211-0353.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra. *Rozkládání státu*. Praha: Universum, 2012. ISBN 978-80-242-3488-5.

EPAC/EACN. *Paris Declaration*. Paříž, 2015. Dostupné také z: http://www.epac-eacn.org/downloads/declarations/doc_download/151-paris-declaration-2015

EVROPSKÁ KOMISE. *Doporučení Rady k národnímu programu reforem České republiky na rok 2017 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky z roku 2017*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2017-european-semester-country-specific-recommendations-commission-recommendations_-_czech_republic-cs.pdf

EVROPSKÁ KOMISE. *Pracovní dokument útvarů Komise: Zpráva o České republice 2017*. Brusel, 2017. Dostupné také z: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/Country-Report-2017-CZ.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení komise Evropa 2020: Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*. Brusel, 2010. Dostupné také z: http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/Evropa_2020_cz_Sdeleni_EK.pdf

EVROPSKÁ KOMISE. *Special Eurobarometer 397: Corruption: Report*. Brusel, 2014. Dostupné také z: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/SPECIAL/surveyKy/1076/p/2>

GRECO. *Evaluation Report on the Czech Republic: First Evaluation Round*. Štrasburk, 2003. Dostupné také z: <https://rm.coe.int/16806c2fe0>

GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky ohledně inkriminací: Třetí kolo hodnocení*. Štrasburk, 2011. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Treti-hodnotici-kolo---Hodnotici-zprava-Ceske-republiky-ohledne-inkriminaci.pdf>

GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky: Čtvrté hodnotící kolo - Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům*. Štrasburk, 2016. Dostupné

také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Ctvrte-hodnotici-kolo---Prevence-korupce-ve-vztahu-ke-clenum-Parlamentu--soudcum-a-statnim-zastupcum.pdf>

GRECO. *Hodnotící zpráva České republiky: Třetí kolo hodnocení „Transparentnost financování politických stran“*. Štrasburk, 2011. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Treti-hodnotici-kolo---Transparentnost-financovani-politickyh-stran.pdf>

GRECO. *Hodnotící zpráva o České republice: Druhé kolo hodnocení*. Štrasburk, 2006. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/Druhe-hodnotici-kolo---Hodnotici-zprava-o-CR.pdf>

ISTAT. *The Italian survey module on experiences of corruption*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/docs/muratore_presentation_30032017_en.pdf

KLÍMA, Michal. *Od totality k defektní demokracii: privatizace a kolonizace politických stran netransparentním byznysem*. Praha: Slon, 2015. Politické systémy. ISBN 978-80-7419-139-8.

Korupce je stále podle názoru veřejnosti palčivým problémem naší společnosti. STEM. *Stem.cz* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/korupce-je-stale-podle-nazoru-verejnosti-palcivym-problemem-nasi-spolecnosti/>

KRČÁL, Petr a Vladimír NAXERA. Vztah korupčního jednání a státního aparátu. *Politologická revue*. Praha, 2015, 21/2015(2), 73-93. ISSN 1211-0353.

KUBOVÁ, Radana. *Regulace lobbingu v institucích Evropské unie: Odras regulačních schémat Komise a Parlamentu ve společném regulačním mechanismu*. Brno, 2016. Disertační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Doc. PhDr. Markéta Pitrová, Ph.D.

Metodický návod aplikace zákona o registru smluv (soukromoprávní část). Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodika-k-aplikaci-zakona-o-registru-smluv-soukromopravni-cast.aspx>

Metodický návod k aplikaci zákona o registru smluv. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.mvcr.cz/soubor/metodicky-navod-k-aplikaci-zakona-o-registru-smluv-jez-slouzi-k-zakladni-orientaci-v-problematice-a-prinasi-zakladni-odpovedi-na-casto-kladene-dotazy.aspx>

Metodika veřejného nakupování: Naplňování principů 3E v praxi veřejného zadávání. Praha, 2016. Dostupné také z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Methodika_2016_Metodicky-pokyn-CHJ-c-3.pdf

MÜLLER, Karel B., Šárka LABOUTKOVÁ a Petr VYMĚTAL. *Lobbing v moderních demokraciích.* Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3165-0.

NADAČNÍ FOND PROTI KORUPCI & V97 S.R.O. *Zdravotnictví v České republice a jeho privatizace.* Praha, 2012. Dostupné také z: http://www.nfpc.cz/userfiles/soubory/granty/zdravotnictvi_nfpc_v97_final.pdf

Národní dotační titul - korupce. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/narodni-dotacni-titul-korupce.aspx>

Národní katalog otevřených dat: Datové sady. MINISTERSTVO VNITRA. *Portál veřejné správy* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/rejstrik/y/data/97898/>

Nařízení vlády o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2015, částka 61, číslo 145. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=29986>

Návrh alternativ legislativního řešení ochrany oznamovatelů. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNA96GM95B>

Návrh opatření na posílení transparentnosti legislativního a rozhodovacího procesu ve vztahu k lobbistické činnosti. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-agenda/ostatni/Navrh-opatreni-na-posileni-transparentnosti-legislativniho-a-rozhodovaciho-procesu-ve-vztahu-k-lobbisticke-cinnosti.pdf>

Návrh zákona o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (zákon o realitním zprostředkování). Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNA99EGAS1>

Návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&T=1001>

Návrh zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů právnických osob s majetkovou účastí státu a o změně zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších

předpisů, (nominační zákon). Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAFJDU3W4>

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Praha, 2016. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNACBHV9LV>

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění zákona č. 87/2015 Sb., a některé další zákony. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=987>

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2014.* Praha, 2015. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2014.pdf>

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2015.* Praha, 2016. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2015.pdf>

NEJVYŠŠÍ KONTROLNÍ ÚŘAD. *Výroční zpráva 2016.* Praha, 2017. Dostupné také z: <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/vyrocní-zprava/vyrocní-zprava-nku-2016.pdf>

OECD. *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention: Phase 4 Report: Czech Republic.* Paříž, 2017. Dostupné také z: <http://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/Czech-Republic-Phase-4-Report-ENG.pdf>

Protikorupční zákony v tomto volebním období: 5 z 9 námi podporovaných přináší důležité změny. *Rekonstrukce státu* [online]. 2017 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs/archiv-novinek/11623-protikorupcni-zakony-v-tomto-volebnim-obdobi-5-z-9-nami-podporovanych-prinasi-dulezite-zmeny>

RADA EVROPY. *Recommendation of the Committee of Ministers to member States on the legal regulation of lobbying activities in the context of public decision making: CM/Rec(2017)2.* Štrasburk, 2017. Dostupné také z: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680700a40

Rekonstrukce státu [online]. 2013 [cit. 2017-09-04]. Dostupné z: <http://www.rekonstrukcestatu.cz/cs>

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o Občanskoprávní úmluvě o korupci. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. ročník 2004, částka 2, číslo 3. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/ETS-174.pdf>

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Úmluvy proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. ročník 2000, částka 13, číslo 25. Dostupné také z: http://www.mzv.cz/public/c3/84/60/755902_664263_webMZV252000.pdf

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí, kterým se mění a doplňuje sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 70/2002 Sb. m. s. In: *Sbírka mezinárodních smluv*. ročník 2009, částka 16, číslo 43. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/zahranicni-spoluprace/greco/ETS-173.pdf>

SCHEINOST, Miroslav. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu: Úmluva OSN proti korupci, Protokol proti nezákonné výrobě střelných zbraní, jejich částí a součástí a munice i proti nezákonnému obchodu s nimi, doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-066-3. Dostupné také z: http://www.mzv.cz/public/bb/cd/93/755935_664316_webMZVUNCAC.pdf

SCHWAB, Klaus, ed. WORLD ECONOMIC FORUM. *The Global Competitiveness Report 2016–2017*. Geneva: World Economic Forum, 2016. ISBN 978-1-944835-04-0. Dostupné také z: http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii. In: *Úřední věstník Evropské unie*. Dostupné také z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.127.01.0039.01.CES&toc=OJ:L:2014:127:TOC

SPECIAL INVESTIGATION SERVICE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA. *The Lithuanian Map of Corruption*. Brusel, 2017. Dostupné také z: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/experience-sharing-programme/docs/dobrynina_presentation_31032017_en.pdf

Stanoviska Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. *Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-09-01]. Dostupné z: http://www.korupce.cz/cz/rada-vlady/stanoviska_rady/stanoviska-rady-143139/

Statut Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/Statut-Rady-vlady-pro-koordinaci-boje-s-korupci---aktualni-zneni.pdf>

Strategie vlády v boji proti korupci na období let 2011 a 2012. Praha, 2012. Dostupné také z: http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2011_2012/Strategie-vlady-v-boji-proti-korupci-na-obdobi-let-2011-a-2012---aktualni-zneni.pdf

Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014. Praha, 2013. Dostupné také z: http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2013-2014/Strategie-2013-a-2014---aktualni-verze_1.pdf

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR. *Transparentní zdravotnictví v České republice: Výzva pro každou vládu*. Praha, 2006. Dostupné také z: http://transint.xred.cz/doc/tz_kratke_studie.pdf

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. *Global corruption report: Sport*. New York: Routledge, 2016. ISBN 978-1-315-69570-9. Dostupné také z: <https://www.transparency.cz/wp-content/uploads/Global-Corruption-Report-Sport-2016.pdf>

Usnesení vlády České republiky ze dne 17. února 1999 č. 125 + P k Vládnímu programu boje proti korupci v České republice a ke Zprávě o korupci v České republice a o možnostech účinného postupu proti tomuto negativnímu společenskému jevu. Praha, 1999. Dostupné také z: https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/37116E873678ACFFC12571B6006D4474

Usnesení vlády České republiky ze dne 21. června 2017 č. 467 o uložení povinnosti využívat Národní elektronický nástroj při zadávání veřejných zakázek. Praha, 2017. Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANQDHS90>

Usnesení vlády České republiky ze dne 25. října 2006 č. 1199 o Strategii vlády v boji proti korupci na období let 2006 až 2011. Praha, 2006. Dostupné také z: [https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/9C4B21C81F9FF81EC125720D002B731E/\\$FILE/uv061025.1199.doc](https://albatros.odok.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/9C4B21C81F9FF81EC125720D002B731E/$FILE/uv061025.1199.doc)

Věcný záměr zákona o poskytování služeb realitních zprostředkovatelů. Praha, 2016.

Dostupné také z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORN9UWKS8F5>

Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017. Praha, 2014. Dostupné také z:

<http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2015-2017/Vladni-koncepce-boje-s-korupci-na-leta-2015-az-2017.pdf>

Základní směry boje s korupcí na vládní úrovni. Praha, 2014. Dostupné také z:

<http://www.korupce.cz/assets/dokumenty/aktuality/Zakladni-smery-boje-s-korupci-na-vladni-urovni.pdf>

Zákon o centrální evidenci účtů. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 117, číslo 300.

Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38077>

Zákon o státní službě. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2014, částka 99, číslo 234. Dostupné také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=27498>

Zákon o státním zastupitelství. Praha, 2017. Dostupné také z:

<http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=789>

Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s prokazováním původu majetku.

In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 125, číslo 321. Dostupné také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38089>

Zákon, kterým se mění volební zákony a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník

2016, částka 126, číslo 322. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61193>

Zákon, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů,

a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2017, částka 5, číslo 14. Dostupné také

z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38167>

Zákon, kterým se mění zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím

vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 18, číslo 51. Dostupné také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=39638>

Zákon, kterým se mění zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů

z trestné činnosti. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 147, číslo 368. Dostupné také z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=61287>

Zákon, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*. ročník 2016, částka 117, číslo 302. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=38077>

Záznam z 12. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí konaného dne 25. října 2016. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/zapisy-ze-zasedani/Zaznam-z-12--jednani-RV-konaneho-dne-25-10-2016.pdf>

Záznam z 15. jednání Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí konaného dne 9. června 2017. Praha, 2017. Dostupné také z: http://www.korupce.cz/assets/rada-vlady/zapisy-ze-zasedani/Zaznam-z-15--jednani-RV-KBK_09-06-2017.pdf

Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015. Praha, 2016. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Zhodnoceni-plneni-opatreni-uvadenych-v-Akcnim-planu-boje-s-korupci-na-rok-2015.pdf>

Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2016. Praha, 2017. Dostupné také z: <http://www.korupce.cz/assets/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/Zhodnoceni-plneni-opatreni-uvadenych-v-Akcnim-planu-boje-s-korupci-na-rok-2016.pdf>

Zpráva o činnosti státního zastupitelství. Brno, 2017. Dostupné také z: http://www.nsz.cz/images/stories/PDF/Zpravy_o_cinnosti/2016/Zprava_o_cinnosti_SZ_za_rok_2016.pdf